

శంధమామ

పిల్లల మాసపత్రిక

OCT. '47

6

NDAMAMA

Chandamama Oct. '47

Photographed by Marcus Bartley

(1) పరస్పరం

భరణివారి

రత్నమాల

భానుమతి. సె.యస్ అర్
ఎల్. సుబ్బారావు ఆరణి
సాగిత్వరావు హిందూలత్...

Studios. NEWTONE

Direction RAMAKRISHNA. Story Dialogues & Songs SAMUDRALA. Music SUBBARAMAN
Directors V RAGHUVIAH

BHARANI PICTURES, T. Nagar, MADRAS.

సత్యవారి

తెలుగు వారపత్రిక

ఆంధ్రదేశానికి సంబంధించిన సమగ్రవార్తలను వారం వారం ప్రకటించి తద్వారా ఆంధ్రజాతిని ఐక్యపరిచే ఆశయంతో సంచారి అక్టోబరులో వెలువడుతుంది. వేడివేడి వార్తలను మాకు అందించి ఆంధ్రసోదరులు మా ఉద్యమానికి

సహకారం ఇవ్వాలని మా ప్రార్థన.

ఆఫీసు:

37, ఆచారప్పన్ వీధి - జి. టి. మద్రాసు

స్త్రీకి సంతానం సహజమైన కోరిక

లోద్ర

దానిని సఫలత నొందిస్తుంది*

లోద్ర అంతటా దారుకును

కేశవికుటీరం అమిబిడ్డ.
మదరాస్

**WE
WANT
STAR OF
INDIA!
PENCILS!**

*For Work
On The 1st*

AVAILABLE FROM ALL DEALERS

MADRAS PENCIL FACTORY-MADRAS

మదరాస్ పెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీ :: మదరాస్

చదువుకోండి

భోగి - ఉండ్రాళ్ళకడై 6	వక్కబావ 33
చందమామ ఆత్మకథ 7	తెనాలి రామలింగం 38
జయాధిజై భవ-దిగ్విజయాభవ' 10	తోకపీకుడుగాడు 42
చందరాముడు 13	రామచియక 46
దెయ్యం ఆరుపు 17	కుందేయియక్తి 48
కాకమ్మక్క కథ 21	జోలపాటలు 52
గుగ్గిళ్ల పాటలు 24	ఆ రా త్రి (పోటీవ్యాసం) 54
తండ్రి కొడుకులు 29	చందమామ పజిల్ 56

ఇంకా, ఇంకా, ఎన్నో!

సాలు చందా
5-0-0

చందమామ

విడి ప్రతి
0-6-0

పిల్లల మా సపత్రిక

చందమామలో పిల్లల రచనలు, పిల్లల పొదోలు ప్రకటిస్తాము. వక్కవి పొదోలు కార్డు పైజాలో తీయించి 0.0-8 నిళ్ళతో పంపారి. పొదో ప్రకటిస్తే ఉంచుకుంటాము. లేకపోతే తిప్పిపంపుతాము. అద్భుత పదని రచనలు తిరిగి కావాలంటే కవరుమీద కమ ఆర్డరు రాసుకుని నిళ్ళ అంటించి, వ్యాసంకోపాదే మాకు పంపారి. లేకపోతే మేము తిప్పి పంపలేము. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు పెంచి లాభముండదు. ఈ విషయాలు ముఖ్యంగా గమనించి మాకు సహాయపడమని మా ప్రార్థన.

ఆ పీ సు :

37, అచారప్పన్ విధి : మద్రాసు 1

పిల్లల మాసపత్రిక

నంపుటి 1

2 అక్టోబరు 1947

సంచిక 4

బాలకుల దీవెనలు
బ్రహ్మ దీవెనలు!

పాపలా!

అక్టోబరు రెండు గాంధీ తాతయ్య వుట్టినరోజు. ఆనాడు మనదేశమంతటా ఉత్సవాలు జరుపుకుంటారు. గాంధీ మహాత్ముడు చిరంజీవికావాలని అందరూ కోరుకుంటారు. కాని అవి పెద్దల కోరికలు, ప్రార్థనలు. పిల్లల దీవెనలు కావు. గాంధీ తాతయ్యకు నూట ఇరవై అయిదు ఏళ్లు బ్రతకాలనిఉంది. మీ బాలకులంతా కలిసి ఏకగ్రీవంగా గాంధీ తాతయ్యను దీవించండి. ఆయన నూట పాతిక ఏళ్లు బ్రతుకుతాడు. వారికోరికా యీదేరుతుంది, మనదేశానికి మేలు చేకూరుతుంది.

***** చందమామ *****

భోగి - ఉండ్రాళ్ల తద్దె

దీవి భానుమతీదేవి

భోగిపండుగనేడు ముత్యాలతల్లి
వేగమే గోరింట పెట్టుకోవమ్మ
చిన్నారి చేతిలో శ్రీకారమిడుదు
పాదాలగోరింట పారాణిపెడుదు
చిట్టుముట్టాడితే శ్రీకారమిడను
బాపురుమంటేను పారాణియిడను
పసితల్లి అరచేయి పగడాలరేకు
చిటితల్లి పాదాలు చెంగల్వపూలు
అదరిపడకండమ్మ అదరిపడకండి
అంతలోనేపండు అమ్మాయిచేయి

★
ఉండ్రాల తద్దాయె, యివ్వాలేమనకు
ఊగవే ఉయ్యాల మాయమ్మనీవు;
ఉయ్యాలలోనీవు వూగకుంటేను
ముసలిమొగుడబ్బునే మురిపములతల్లి
తద్దెపండుగనేడు ప్రొద్దెక్కినమ్మ
నిద్దురవీడిరా నాముద్దుతల్లి!

నా ఆత్మ కథ

చందమామ

“జయ్యాచి జయీభవ: దిగ్విజయా దింపటానికి ఇంట్లో ఎంతైనా గోల భవ!” అంటూ మీరంతా రంగురంగుల చేస్తారు. గులాబులో వేసే తుంగగద్దరి విల్లంబులు పట్టుకొని దసరా కుండు పొడికోసం మీరు ఎన్ని తంటాలైనా గడు బయలుదేరుతారు. మీలో ప్రతివారు పడిఉంటారు.

కొత్తడుస్తులు తొడుక్కుంటారు. “మామయ్యా, యివి ఎప్పటి సంగ ఎన్నడూ బడికి వెళ్లనివాళ్లకూడా ఆ తులు?” అని బస్తీ కుర్రవాళ్లు నన్ను పండుగకైనా తప్పకుండా బడికి వెళ్లు వెక్కిరించవచ్చును. వాళ్ళకు నేను చెప్ప తారు. ఎంత మొద్దబ్బాయికైనా “ధర గలిగింది ఒక్కటే. పల్లెటూళ్ళల్లోని పింహాననమై” అన్న పద్యం వస్తుంది. వీధిబిళ్లకు ఒకసారివెళ్ళి చూచిరమ్మం లేదా, “అయ్యవారికిజాలు ఆయిదు వర టాను. ఈ రోజుకుకూడా కోలాటాలు హాలు, పిల్లవాండ్రకుజాలు వప్పు కనిపిస్తాయి. పిల్లరి దిగ్విజయ నాదా బెల్లాలు,” అన్న రెండు చరణాలైనా లతో వీధులు దద్దరిల్లుతుంటాయి. ఇంత పట్టుబడుతాయి. కోలాహలం ఎందుకు జరుగుతున్నదో,

దసరా పండుగ వస్తున్నది అన మనవాళ్ళు దసరా పండగ ఎందుకు గానే మీలో చాలమంది కోలాటపు చేస్తున్నారో మీకు తెలుసునా?

కర్రలు, విల్లంబులు, కోతులు సంపా మహర్షివమినాటికి వానలు వెనుక

***** చందమామ *****

బట్టపోతాయి. శరదృతువు ప్రారంభ
మౌతుంది. ఆకాశంలో నీలమేఘాలు
కనిపించవు. దూదిపింజరాలాగా తెల్ల
మబ్బులు అక్కడక్కడ ఉంటాయి.
రాత్రింతలు వెన్నెల అప్పుడేసిందిన
ఆవుపాలలాగా ప్రసరిస్తూ ఉంటుంది.
ఋరదఉండదు. చేలు పైరువచ్చలతో
నింది కళకళలాడుతుంటాయి.

వరరాజులమీదికి దండెత్తటానికి
ఇదే మంచి అదను. పైన్యాలతో తరలి
పోవటానికి వానలు వాగుళ్ళు అడ్డురావు.
నదులు ఏళ్ళు నన్నగిల్లి ఉంటాయి.

అందువల్ల తేలికగా దాటిపోవచ్చును.
సేనకు కావలసిన ఆహారవదార్థాలు తేలి
కగా లభిస్తాయి. రెండు మూడు నెలల
పాటు యుద్ధాలచేసి జయించేనాటికి చేలు
విరగవండి ఉంటాయి. శత్రువుల దన
దాన్యాలు అప్పుడు తేలికగా దోచి
తెచ్చుకోవచ్చును. ఈ వీళ్ళను చూచు
కొనే పూర్వం రాజులు విజయదశమినాడు
దిగ్విజయ యాత్రకు బయలుదేరేవాళ్ళు.
పూర్వం శ్రీరామచంద్రుడు రావణుని
మీదికి ఈ ముహూర్తాననే దండెత్తి
వెళ్ళాడు. విరటుని గోవులు కాజేవిన

కొరవులమీదికి అప్పునుడు ఈ దళమి
నాదే బయలుదేరి దారిలో జమ్మిచెట్టు
మీద దాచిన గాంధీవం పుచ్చుకొన్నాడు.
అందుకనే మనం విజయదళమినాడు
శమీ (జమ్మి) పూజ ఆయుధపూజ
జరుపుతాము.

ప్రజలలో ధైర్యశూన్యాలను పెంపొం
దించటానికి, మనపెద్దలు మహర్షులమి
ఉత్సవాలు జరుపుచున్నారు. ఈ సంప్ర
దాయం మన దేశమంతటా ఉంది. ఈ
సంగతి మీరు మరచిపోకండి. మనకు
స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది. ఈ రోజుల్లో

విల్ల మ్ములతో యుద్ధంచేయనిమాట
నిజం. మనకు మనమే రాజులం, మనకు
మనమే ప్రజలమన్న మాట నిజం.
అయినా యీ సంప్రదాయాన్ని మరచి
పోగూడదు. అసత్యం అధర్మంతో
పోరాటం మనకు ఉండనే ఉంది. ఇవి
ఎప్పటికప్పుడు కొత్త కొత్త అవతారా
లెత్తి మనమీద దండయాత్ర చేస్తుం
టాయి. అందువల్ల మనం నిర్ధంగా
ఉండాలి. మన ధైర్య సాహసాలు
పెంపొందాలి. ఇది జ్ఞాపకం ఉంచుకొని
విజయదళమి జరపండి.

జయాభి జయీభవ - దిగ్విజయీభవ

ఓభారతీయుడా ఓయాండ్రవీర !
మనజాతి యగచాట్లు మరువజాకోయి
మనవారి శౌర్యమ్ము మరచిపోకోయి!
పరకమ్మునకని పాశ్చాత్యులిటకు
విచ్చేసి కోటలు పెట్టించినారు
అదిచూచి మనవార లకలించియడుగ
ఆత్మరక్షణకంఠు ఆచ్చికాలాడి
నమ్మించి వంచింది నారయా దొరలు
సేనల విరివిగాచేరంగడిసి
క్రమముగా దేశమ్ము కాజేసినారు,
అధికార మారీతి అబ్బినయంత
జాతీయవృత్తుల సమయించినారు
రాణివాసములోని రత్నాలుమణులు
బండారములలోని పైడినాణెములు
నీమకుబంపిరి స్త్రీమర్గలోన
మరనూలు బట్టలు మనదేశమందు
గుప్పించినారయా కోకోల్లలుగను
మనవారి సరకులు మనదేశమందె
అమ్ముడుపోకుండ ఆకట్టివారు
సన్నవల్లులనేయు సాలీలబిలిచి
చేతివ్రేళ్లనువారు ఛేదించినారు
జాతిచదువులుచెప్ప సంస్కలన్నిటిని
మూసివేయించిరి మోమోటలేక
అసంస్కలధనమ్ము లపహరించిరిగ
సేద్యంపుటొనరులు చెడిపోయిరై తు

మొర పెట్టుకొన్నను ముసిముట్టరై ॥
పండిన పంపైన ప్రజకండకుండ
చేర్చించినారయా సీమకు దొరలు
ఇట్టి తంత్రాలతో ఈదేశ మెల్ల
అల్లకల్లోలమై ఆగమైపోయె
తొమదేవతయంత గజెలుకట్టి
ఆమూలనుండియు ఈమూలదాక
తైతక్కలాడుచు తారసిల్లినది
అజ్ఞాన రాక్షసి ఆవహించినది
ఏమూలజూచినా ఏడ్పుబొబ్బలుర
అదిచూచి మనవార లల్లాడినారె
మనసులోపల నెంతో మ్రగ్గిపోయారు
ఎటువంటిదేశాని కెటువంటిదశలు ?
ఎటువంటి జాతికి ఎట్టియిక్కట్లు ?
ఎటువంటి సంస్కృతి కెట్టిదుష్కీర ?
అనుచు లోలోపలే అలమటిల్లారు
పారతంత్ర్యమువల్ల ప్రభవించెనది
దొరలనందర పారద్రోలబోకున్న
ఈగతిపోదయ్య ఈగడలేదు
మనజాతి కింకను మర్యాదలేదు
ఒడలిలోపల నెత్తురుండునందాక
ముక్కున నూర్పులు పోలయునందాక
ఈపట్టిన కృపాణమిక దింపబోము
భారతమాత నీ పాదమ్ములాన
అని ప్రతిజ్ఞలుచేసి యా ర్థాన్నిలక్ష్మి

మొదలైన యోధులు కదలి ఆంగ్లేయ
సేనలనెదిరించి చెండాడినారు
పోరాట మీరీతి ఘోరమ్ముగాను
సాగించుచున్నంత శౌర్యమ్ముఁజెల్లి
తెరువేదిమనకంచు తెల్లదొరలుండ
స్వార్థంబుగోరిన సంస్థానపతులు
దేశగౌరవమైన తిలకింపకుండ
స్వాతంత్ర్య భాగ్యమ్ము సమయునంచనక
యుద్ధమ్ముచేసిరి ఒడలతోగలిసి
దానితో మనవారి తంత్రంబు పెడియె
జాతీయయోధుల సన్నాహమణగె
పరులకు దేశమ్ము స్వాధీనమయ్యె
నాటి స్వాతంత్ర్య రణమ్ములోపలను
ఎండరుమన్నీలు ఇలకొరిగినారొ
చెప్పలేక చరిత్ర చిన్నవోయినది.
ఆపైని యగచాట్లు అన్నిన్నికావు
దారిద్ర్య దేవత తండనాలాడె
ఓయనిపిల్చినా కోయనిపల్కె
ఇదిచూచి మనవార లిక పై పలేక
కాంగ్రెస్సు పీఠతో ఘనమైనసంఘ
స్థాపించినారయా బాగ్యుతితెచ్చి
స్వాతంత్ర్యమని ప్రజ పరవళ్లుత్రొక్కె
ఈదేశమంతాను మాదెయన్నారు
మాయింటి పెత్తనము మాదెయన్నారు
ఉప్పుపై పన్నింక ఓర్పుమన్నారు
కాంగ్రెస్సు పక్షాలు గాంధీజీపట్టె
విజయుని పోల్కిగా వీరజహ్వరుడు
పూరించె శంఖమ్ము బొమ్ము బొమ్ముచుచు

దానితో ఉప్పొంగి దర్పమ్ముపెరిగి
తండ్రిపతంజాలు తరలిరిచనులు
సింహగర్జనలంత చెలరేగిపోయె
స్వాతంత్ర్య కాంక్షతో శబ్దించెదిశలు
జాతివీరులతోడ జైల్లన్నినిండె
దేశాభిమానముల్ తెప్పలై తేలె
అవిద్యంభణచూచి ఆయన్ను క్రుంగి
ఆంగ్లేయపాలకు లట్టిట్టులగుచు
ఆర్థి నెన్నల కత్తులాడించినారు
ఊరకే కొండర నురితీసినారు
బరువుగా శిక్షలు వడ్డించినారు
కలవారి యాస్తులు కలుపుకొన్నారు
అన్నిచేసినగూడ అణుమాత్రమైన
జాతీయభావమ్ము సమసిపోదయ్యె.
అసహాయ శూరుండు నద్వితీయుండు
గాంధీమహాత్ముండు కళవశంపడక
జాతీయవాదుల సమకూర్చియొకట
నాయకత్వముపూని నడిపించినాడు
శాంతమ్ముగా పోరుసాగించినాడు
ఆ అహింసావిధి కఫలదేశములు
పులకించి చూచెరా తలయూచి మెచ్చె
జాతీయయోధుల శౌర్యంబుకోడి
సంధియన్నారు విజాతీయప్రభులు
సాగెరా యంతట స్వాతంత్ర్యరథము
ఎగెరెరా మనజెండ ఎఱ్ఱనికోట
కనులార యొకసారి కనుగొమ్మునీవు
జేజేలు కొట్టరా చేయెత్తినీవు
ఎలుగెత్తి పాడరా యీజాతిగీతి

నవ్వు

.....

ఫక్కున సూర్యుడు నవ్వాడంటే
పట్టపగలు ఈ లోకముకు,
ఫక్కున చంద్రుడు నవ్వాడంటే
చల్లని వెన్నెల జగములకు,
ఫక్కున పాపదు నవ్వాడంటే
పరమానందం నీకూ నాకూ,
అవునా కాదా అలివేణి !

పి. వాణి, బెజవాడ.

	భా	ర	తీ	ము	దు		ప
ము		ది	ర	క్తి		మ	జ
ధ	ర		ము		తి	ర	రి
హ	న	న		ు	లు	గ	జ
ర	ము		ధి		క	త	భ
ము		హ	లి	క		ము	బు
	నూ	లు	ము	స్స	చి		

ఉండాలోయ్ ఉండాలి

ఈ పరలక్ష్మమ్మ

పిల్లలకు పలక
తాతకు పిలక
మంచానికి నులక
ఉండాలోయ్ ఉండాలి!

రైతుకు యెద్దు
బిడ్డలకు ముద్దు
కొంటెకు గుడ్డు
ఉండాలోయ్ ఉండాలి!

వేషానికి ఎగ్గు
బిడ్డలకు ఉగ్గు
స్త్రీలకు సిగ్గు
ఉండాలోయ్ ఉండాలి!

మేడకు మెట్టు
నీడకు చెట్టు
పొలముకు గట్టు
ఉండాలోయ్ ఉండాలి!

కాఫీకి కప్ప
కాలికి చెప్ప
కూరకు ఉప్పు
ఉండాలోయ్ ఉండాలి!

శృంగారం మేష్టారు క్లాసునంతా బెంచీ ఎక్కించినరోజునుంచి కొందరు రొడీ పిల్లకాయలు రోజూ ఎక్కడినుంచో వల్లల్ని తెచ్చి మేష్టారి బల్లమీదనో కుర్చీమీదనో వేస్తూ ఉండేవారు. నేను మాత్రం వీళ్ళతో ఎన్నడూ కలవలేదు. వాళ్ళంతా రెండో క్లాసుకు పూర్వవిద్యార్థులు, పాతకాపులు.

ఒరోజు మేష్టారి మెడపట్టిమీద పోతంత నల్ల పాకుతూ కనిపించింది. దాన్ని పట్టుకుని తీసేద్దామని నేను చప్పున వెళ్ళాను. అది బాగా నెత్తురు పోసుకుని తెగబలిసి ఉంది. నేను పట్టుకోగానే ఆనల్లిపోతు బుడగవిచ్చినట్టు విచ్చింది. దాని నెత్తురు మేష్టారి తెల్లని మెడపట్టిమీద ఎర్రగా చిమ్మింది. "మేష్టారూ, మీ మెడపట్టినిండా నెత్తురండి, సార్," అని ఒక కుర్రాడు కేక

పెట్టాడు. మేష్టారు వెంటనే జేబులో నుంచి చిన్న అద్దంతీసి చూసుకున్నాడు. అప్పుడప్పుడూ అద్దంలో తన అంద చందాలు చూసుకోవటం మా మేష్టారికి అలవాటు. అద్దంలో ఆయనకు నెత్తురు మరక కనిపించింది. వెంటనే బెత్తంతో మేష్టారు నాపీపుమీద తా షా మర్నా వాయించాడు.

"నన్నెందుకంటే కొడతారు? నేను నల్లని తీయబోయాను గాని మీచొక్కా పాడుచెయ్యాలని నా ఉద్దేశంకాదు," అని ఘోషపెట్టా.

నోరు తెరిచినందుకు మరో రెండు దెబ్బలు కొనరువడ్డించి మేష్టారు నన్ను క్లాసులోనుంచి బయటికి పంపించాడు. నేను నేరుగా హెడ్డుమేష్టారి దగ్గరికి వెళ్ళా. జరిగిందంతా ఆయనతో చెప్పా. అంతా విని ఆయన నన్ను క్లాసుకు

చందమామ

తిరిగి వెళ్ళుమన్నారు. ఈ లోపుగా
పూనువచ్చి హెడ్డుమేష్టారు రమ్మం
టున్నారని మాశృంగారం మేష్టారితో
చెప్పాడు. ఆయన హెడ్డుమేష్టరు దగ్గర
నించి వచ్చినవర్తకాత తిరిగి నన్నాయన
బయటికి వెళ్ళమనలా.

ఇది జరిగినప్పటినుంచీ నాకు క్లాసు
లో నున్న మార్కులే. ఎంత కష్టపడి
వదిలినా, ఎంత కష్టపడి లెక్కలు చేసినా
క్లాసులో నున్నాను తప్పలేదు. మిగతా
పిల్లలకి లెక్కల్లో పదికిపిదూ, ఎనిమిదీ,
కోమ్మిదీ మార్కులొచ్చేవి. నాకు
మటుకు నున్నారే. లెక్కలు వాళ్ళు
చేసినవట్టే నేను చేసేవాణ్ణి. కాని మార్కులు
మాత్రం వచ్చేవి కావు. క్వార్టర్ల పరీక్ష
లోనూ, అర్థసంవత్సరం పరీక్షలోనూ
కూడా నేను తప్పాను. ఈ రెండోక్లాసు
ఎట్లా పాసవుతానురా భగవంతుడా అని
నాకు దిగులుగా ఉండేది.

జమీందారుగారబ్బాయి కిష్టుడికి
శృంగారం మేష్టారు ప్రయివేటు చెప్పే
వాడు. మూడోక్లాసులో మూడు దండ
యాత్రలుచేసి కిష్టుడు నాలుగోక్లాసులోకి
వచ్చాడు.

వెనక కిష్టుడు నన్ను కాఫీహోటల్లో
కూచోపెట్టిన సంగతి మీరు విన్నారుగా.
వాణ్ణి చూసినప్పుడల్లా నా కావిషయం
జ్ఞాపకంవచ్చి చాలా సిగ్గుగా ఉండేది.
ఎట్లాగైనా కిష్టిగాడికి శాస్త్రీచేస్తేగాని
నాకీ అవమానం పో దనిపించేది. గోపి
గారు బడి వదిలిపోయినతరువాత కూడా
కిష్టిగాడు నన్ను చూసినప్పుడల్లా “గోపి
గాడి గుర్రం!” అంటుండేవాడు.

నవరాత్రులొచ్చాయి. విజయదశమి
నాడు పిల్లలదేత నాటకం ఆడించటానికి
కిష్టుడు ప్రయత్నాలు ప్రారంభించాడు.
నాటకానికి, నాటకం అయినాక టిపార్టీకి
ఖర్చవుతుంది. అందుచేత రెండోక్లాసు,
మూడోక్లాసు, నాలుగోక్లాసు పిల్లకాయలు
తలకు చేద చొప్పున చందా వేయా
లన్నారు. చందా ఇవ్వనివాళ్ళకి పాటీలేదు.

కిష్టుడు నన్ను విలిచి, “ఒరే, విజయ
దశమి విందుకి కారపుకనగలూ అవీ
చెయ్యాలి. నీకు చెయ్యటం చాతవునా?”
అని అడిగాడు. మా అమ్మా నాన్నా
నీదవాళ్లగనక నేను వంటవాడినని కిష్టుడి
అభిప్రాయం కాబోలు.

నేను తదువుకోకుండా, “ఓ, నాకు
పట్టగా చాతవును. ఇంకా చాలా రకాల

వంటలు చేస్తా. డబ్బు నాకిచ్చేయ్యి.” అన్నా. వాడు నాకు డబ్బిచ్చి, శృంగారం మేష్టారింట్ వంటపాత్రలూ అవీ తీసుకోమన్నారు.

నేను శృంగారం మేష్టారింటివెళ్ళి కిష్టుడిచ్చినడబ్బు ఆయనతల్లికి ఇచ్చేశా. మేష్టారితో, “మేష్టారూ, విజయదశమి వాడు మీరు ప్రెసిడెంటుగా ఉండి సహాయం చెయ్యాలని కిష్టుడు చెప్ప మన్నాడు.” అని చెప్పా.

నేనే పిండివంటలు చేస్తున్నాననుకున్నారు కిష్టుడు. వాడితో నేను అన్ని ఏర్పాట్లూ జరుగుతున్నాయని చెప్పా.

నాటకం రోజున జానే ప్రెసిడెంటు అనుకుని శృంగారం మేష్టారు చిన్న బిమిందారల్లే వేషంవేసుకుని వచ్చాడు. టాని, పాపం, ప్రెసిడెంటు ఆయనకాదు పేర్లుమేష్టారు.

నాటకం అయిపోయిన తరువాత కిష్టు గాడు లేచినిలబడి, “స్నేహితులారా. ఇప్పుడొక చిన్న అల్పాహారవిందు కూడా ఉంది. దయచేసి ఏవరూ వెళ్ళి పోవద్దు.” అని కోరాడు. పిల్లలంతా విందుకోసం కూచున్నారు.

వక్కగదిలో చాలాగిన్నెలు తెచ్చి పెట్టా. అన్నిటిమీదా మూతలున్నాయి. కిష్టిగాడు అగదిలోకివచ్చి ఒక గిన్నె మీద మూతతీసి చూశాడు. పాపం, గిన్నెలో ఏమీలేదు. ఇంకో గిన్నెమీద మూతతీసి చూశాడు. అందులోనూ ఏమీలేదు. ఏగిన్నెలోనూ ఏమీలేదు. అన్నిగిన్నెలూ ఖాళీ.

“ఏమిటిది?” అని కిష్టిగాడు నన్నడిగాడు.

“నాకుమాత్రం ఏం తెలుసూ ? నాకు వంట చాతకాదు. అందుకని నువ్విచ్చిన

దబ్బు పట్టువెళ్ళి, ఏమన్నా పిండివంటలు చెయ్యమని శృంగారం మేష్టారి తల్లి కిచ్చా. అవిదేంచేసిందో నువ్వేళ్ళి కనుక్కో." అన్నా.

కిష్టిగాడి మొహాన కత్తివాచేస్తే నెత్తురు చుక్కలేదు. జేబులోనుంచి ఇరవై రూపాయలు తీసి, పొట్టలు కట్టించుకురమ్మని కుర్రవాళ్ళను హాటయకు తరిమాడు. పొట్టలు రావటానికి అరగంటపైగా పట్టింది. ఈరోపుగా చాలా మంది వెళ్లిపోయారు. మిగిలినవాళ్ళు విందుచేశారు.

కిష్టిగాడు పిగ్గులేక నన్ను చూసి ఇకిరించాడు. వాణ్ణి చూసి నేనూ ఇకిరించా: నేనేం, తక్కువ తిన్నానా? అప్పటి నుంచీ కిష్టుడు కనిపించినప్పుడల్లా వాణ్ణి చూసి ఇకిలిస్తూ వచ్చా. ఇది వాడికవమానం అయింది. వాడు నాకెన్నడూ మళ్ళీ పనిచెప్పిన పాపానపోలా.

అర్ధసంతస్కరం పరీక్షలయి పోయాయి. తరవాత డిసెంబరు శలవలు కూడా అయిపోయి. మళ్ళీ బడితెరిచారు. ఒక రోజు బడిగేటుదగ్గర కిష్టుడు నిలబడి మరోపిల్లవాడితో, "అయిందో అమ్మా

యిని చూశావా? అపిల్ల శృంగారం మేష్టార్ని చూసి నవ్వుతుంది. వాల్లిద్దరికీ స్నేహం." అని చెబుతున్నాడు. ఈ ముక్క నా చెవులబడింది.

ఆరోజు మధ్యాహ్నమే శృంగారం మేష్టారు నన్ను పిలిచి, ఒక సీలంకవరూ, ఒక తెల్లకవరూ ఇచ్చి, "ఈ సీలంకవరు బడి ఎదురుమేడలో ఉండే అమ్మాయికి రహస్యంగా ఇయ్యి. ఈ తెల్లకవరు హెడ్డుష్టరుగారికి ఇయ్యి. జాగ్రత్త నుమా. పొరపాటు చేసేవు. తెల్లకవరు శలవ ఉత్తరం. అది హెడ్డుష్టరుగారికే ఇయ్యి. పొరపాటు చేసేవు," అని చెప్పాడు.

శృంగారం మేష్టారు నాచేతికి దొరికాడుగదా అనుకొన్నా. శృంగారం గారిచ్చిన ఉత్తరాల్లో సీలంకవరు జాగ్రత్తగా హెడ్డుమేష్టారి కిచ్చి, తెల్లకవరు మేడలో అమ్మాయికి అందజేశా.

ఆరోజు సాయంకాలమల్లా శృంగారం మేష్టారు హెడ్డుమేష్టారిగదిలో నిలబడే ఉన్నాడు. మర్నాడు మాకింకో మేష్టరోచ్చారు.

ఏదోవిధంగా నేను రెండో క్లాసు పాసుకాగలిగా మీదయవల్ల.

“చందమామ గారి కోడళ్ళూ,

మీకొక తమాషా చెబుతా వినండి.

నే చెప్పేది అది నా చిన్నప్పటి సంగతి. నాకప్పటికి ఆరేండ్లు వుంటాయి. రెండవ క్లాస్ చదువుతున్నా గరల్నేస్కూల్లో— నాతోనే మాపక్కింటి లక్ష్మికూడా చదువు తోంది. నాకంటే దానికి వయసు 2 ఏండ్లు బాస్తి వుంటుంది. అది కొంచెం బడాయి చెప్తూంటుంది ఎప్పుడూ. తనకు తెలిసి వచ్చి తెలుసు అని చెబుతుండేది. వాళ్ళూ మేము వెక ఇంటోనే ఉండేవాళ్ళం. ఇంటో మాకు అడ్డగోడ ఉన్నా వరండాలో గోడ అడ్డంలేదు. అందువల్ల ఎక్కువసేపు మే మిద్దరము వరండాలోనే గడిపేవాళ్ళం. మాతోకూడా ముసలి తాతవెకడు.

లక్ష్మికి నాకూ ప్రాణ స్నేహం. వెకసారి బడికెళ్ళడం వెకసారి బోంబయి డం. బయట వరండాలో కూర్చుని కథలు చెప్పమని తాతప్రాణాలు

తీసేవాళ్ళం. తాత హుషారుగావుంటే రోజుకు 2, 3 కథలు చెప్పేవాడు. లేదంటే వెక్క కథ. అసలు చెబితేచాలు అనుకునేవాళ్ళం మే మిద్దరం. వెకసారి ఖర్మంచాలక దయ్యాల కథ చెప్పాడు తాత. ఆకథలో వెక దయ్యం రాత్రిపూట వచ్చి వెక పిల్లను ఎత్తుకుపోయింది. తెల్ల వారెసరికి ఆపిల్ల చెవుపుగట్టున కూర్చొని ఏడుస్తోంది. తర్వాత వాళ్ళవాళ్ళు వచ్చి ఆ అమ్మాయిని యింటికి తీసికెళ్లారు. కాని మర్నాడు ఆ పిల్లను పుళ్ళి దయ్యం ఎత్తు కెళ్ళి చెవుపుగట్టున వదిలించటం. ఇట్లా ఎన్నిసార్లో చేసినదట.

ఆకథ మేమిద్దరం విన్నాం. లక్ష్మి నా కంటే రెండ్డెళ్ళ పెద్దవైనందువల్లో, గురి దానికి నాకంటే ధైర్యం బాస్తి అవడం వల్లనే, తెలిదుకాని అది భయపడలా.

నేను మాత్రం ఆకథ విన్నది మొదలు నా నీడచూచు కొనిదయ్యమే

తెయ్యం అరుపు

ఎ. భానుమతి

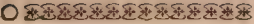
అనుకుని భయపడేదాన్ని. ఎక్కడికి వెళ్ళినా వెంట దయ్యంపస్తున్నట్లు అనుకునేదాన్ని. వెంటరిగా ఎక్కడికివెళ్ళేదాన్ని కాదు.

‘వెకరోజు రాత్రి 8 గం. కూడా కాలేదు. దాహం ఐతే లోపలికెళ్లాను. వెకమూల చాపలు అన్నీ కట్టగా వేసివున్నాయి. ఆ చోటంతా చీకటిగా, ఆచాపమట్ట నల్లగా కనిపించింది. నేను అది దయ్యమే అనుకుని మరి నీళ్లు తాక్కుండా వెక్క పరుగునవచ్చి లక్ష్మితో చెప్పాను. అది నవ్వుతూ, “ఐతే నీకు దయ్యం అంటే భయమా” అని అడిగింది.

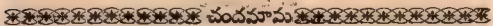
అవునన్నా. అదిమొదలు లక్ష్మి చాలా దయ్యాలకథలు చెప్పేది.

నాకు దయ్యమంటే రోజు రోజు కూ భయం ఎక్కువైంది. లక్ష్మికి వెకళ్లు భయపడుతున్నా ఏడుస్తున్నా చూట్టం సరదా. ఏదో సామెతచెబుతారే “పిల్లికి చెర్లాటం ఎలుకకు ప్రాణవంకట” మని, అలాగే. ఈ దయ్యాలవిషయం విన్నప్పట్నుంచీ నేను వెంటరిగా పడుకోలేక లక్ష్మి పక్కలో ముడుచుకొని పడుకునేదాన్ని.

లక్ష్మికి నేను భయపడుతున్నావని తెలిసి ఇంకా ఏడిపించేది. ఆదుగ దయ్యం.

ఇదుగో దయ్యం అని. పైగా బడాయిలు కొడుతుండేదికూడా. వెకసారి లక్ష్మికి దయ్యం కనుపించిందిట. మాట్లాడిందిట కూడా. దయ్యం లక్ష్మినిచూచి భయపడి పారిపోయిందిట. “మళ్ళీ యీ చాయల కొస్తే కాళ్లు విరగ్గేశతా” పనికూడా చెప్పిందట లక్ష్మి. అప్పుడు అది చెప్పేవన్నీ కూడా నిజమే గాబోలు అనుకునేదాన్ని. పైగా మేం చదువుకునే స్కూల్లోకూడా దయ్యాలున్నాయని చెప్పింది. కాని పగలు రావటం. రాత్రుళ్ళు కనిపించుతాయి అని చెప్పింది. నయమే, లేకపోతే బడికి “గుడ బై” చెప్పి మానుకునేదాన్నే. ఆసలు లక్ష్మినిచూస్తే దయ్యానికి భయం కదా లక్ష్మిదగ్గరవుంటే దయ్యాలు రావు అనుకుని నే నెప్పుడూ లక్ష్మి వెంటనే దాని నీడ లాగు తిరుగురుండేదాన్ని. యీ అలుసు తీసుకుని అది నాచేత అరచచాకిరి చేయించుకునేది. వాళ్ళింట్లో దాని వంటు వని నా నెత్తినపెట్టి చెయ్యమని తను మహారాణి లాగా చదువుకుంటూ కూర్చునేది. యీ సంగతి మావాళ్ళకుతెలుస్తే తంతారు. కాని లక్ష్మితో దెబ్బలాడితే దయ్యాలనివేదిలేస్తే. అంచేత యీసంగతులు ఎవరికి చెప్పకుండా, లక్ష్మితో స్నేహంగానే వుంటుండేదాన్ని.

చెకసారి లక్ష్మి అడిగింది - “నీకు పశ్చాత్తాపం అరుపు వినాలనివుందా” అని. ఆ మాట వినేసరికే నాకు గుండె ఆగిపోయి సంత పని జరిగింది. “నాకు భయం మన్నాను. “ఛా-ఛా, అది దూరాన్నుంచి అరుస్తుంది” దన్నుంది. నాకు మనసులో చొక్క పక్క వినాలనివుంది. కాని ధైర్యం చాలక “నే చెకవేళ భయపడతానేమో. ఎప్పుడు అరుస్తుంది” అదిగా.

“రాత్రి సరిగ్గా 2 గం. ఆ ప్రాంతాలలో అరుస్తుంది. కొంచెం భయంగానే వుంటుంది దాని అరుపు. మన ఇంటివెనకాల చిన్న మైదానంలోనే అరుస్తుంటుంది

రోజు” అని చెప్పింది. ఆ మాట వినేసరికా హడలిపోయాను. “నీకేం భయం లేదు నేనున్నానుగా” అంది లక్ష్మి.

“రాత్రి 2 గంటలకెల్లా మెళుకువ వస్తుంది” అన్నా. “నేను లేస్తా లే” అంది లక్ష్మి. ఆ రాత్రికి అన్నంకూడా సహించ లేదు. భయం జాస్తిగావుంది. అమ్మతో చెబుదామా అనుకున్నా కాని లక్ష్మికి వెళ్ళువేకాను అది చెప్పనమాట ఎవరితో చెప్పనని. ఎల్లాగా ఆ రాత్రికి సరిగ్గా నిద్ర పట్టలేదు. లక్ష్మిని కావెలించుకుని పడుకున్నా. అది నేను భయపట్టించుచి “యివ్వడే ఎందుకంత భయం. అది

అరిచేది రాత్రి 2 గంటలకు. నీవు నిద్రపో, నేను లేపుతాను" అంది. నేను నిద్ర పోయాను.

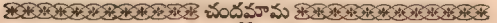
రాత్రి సరిగ్గా 2 గంటలకు లక్ష్మి నన్ను తట్టిలేపింది. నేను చెవులు నిక్కిరించి విన్నా. అబ్బ! గుండె దిరిదిరిపోయాయి. అంత నిశ్శబ్దంగావుండే సమయంలో ఆ అరుపు చాలా భయంకరంగావుంది. లక్ష్మి నిజంగా చాలా ధైర్యస్థురాలు. లేకపోతే అది భయంలేకుండా ఎలా కూర్చుంది? నేను గజగజ వణికిపోతూ కూర్చున్నా. దయ్యమరవడం ఆవింది. దాని వేరు ఎంత పెద్దదో యింత గట్టిగా ఆరవడానికి! దాని అకారం ఎంత వుంటుందో, అదేం బట్టలు వేసుకుంటుందో? యివన్నీ ఆలోచిస్తూ గుడ్లపచ్చెప్పి లక్ష్మివంక చూచాను. అది నవ్వుతూ "సరే, యింక పడుకో" మంది. నేను దాన్ని గట్టిగా కావలించుకుని పడుకున్నా.

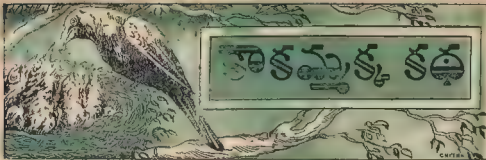
తెల్లవారిన తర్వాత రాత్రి జరిగింది నా కొక కలలా అనిపించింది. లక్ష్మి నడిగితే "నిజమే. రాత్రి దయ్యం ఆరిచినప్పుడు నిన్నులేపాను. నువ్వు భయపడ్డావుకాదా" అని చెప్పింది. దయ్యం అల్లా అర్ధరాత్రు ప్పడు ఎందుకరుస్తుందో కనుక్కోవాలని నా మన సారాటవడింది. అది చెప్పేవాడు

మా తాత వెక్కడే. లక్ష్మి సరిగాచెప్పదు. లక్ష్మికి తెలియకుండా మా తాతనడిగా.

తాత విరగబడి నవ్వుతూ "పిచ్చితల్లీ! నిన్ను భయ పెట్టాలని చెప్పివుంటుంది లక్ష్మి. రాత్రి నువ్వు విన్నది రైలుకూత తల్లీ. రాత్రి 2 గంటలకు కలకత్తానుంచి మెయిల్ పోతూవుంటుంది. దానికూ త ఆది. మొదట్లో లక్ష్మి నీలాగే భయపడింది. దానికవరో పిల్ల చెప్పిందట దయ్య మరుస్తుందా సమయంలో అని. వెకరోజు రాత్రి సరిగా అదేసమయానికి రైలు కూత వేసింది. లక్ష్మి దాని మంచంవదిలి పరు పరుగెత్తుకొచ్చి నామెక కావలించుకుంది. నేను నిద్రలో వులిక్కిపడి "ఏమిట" అంటే దయ్యం ఆరుస్తోందన్నది. నేను విందును గదా రైలుకూత తప్ప ఏమీలేదు. నేను దానికి రైలుకూత అని చెప్పి భయం పోగొట్టాను. మళ్ళీ నీకు చెప్పిందా అమ్మ!"

ఓస్ యింతేనా! లక్ష్మికి నాకంటే భయ మన్నమాట? లక్ష్మి చెప్పినవన్నీ తాతతో చెప్పాను. అపన్నీ పచ్చి అబద్ధాలు. నమ్మి భయపడవద్దని చెప్పాడు. అది మొదలు లక్ష్మి విడిచెప్పినా మూడు వంతులు తిసి వేసి నాలుగోవంతు నమ్మేదాన్ని. లక్ష్మి ఎంత బడాయికోరో తేలిపోయింది. కాని నాకు దయ్యాలంటే ఇంకాభయమే.

మనం కాకులకు చాలా అన్యాయం చేస్తాం. ఒక్క ఉదాహరణ మాడండి. భరించరాని కబ్బం ఏదైనా అవుతూవుంటే కాకిగోల అంటారు. కాని నిజం అలాంటి కాకులంత బుద్ధిమంతులు లేవు. ఏదైనా పనిమీద ఉన్నప్పుడు కాకి ఎన్నడూ చప్పుడు చెయ్యదు. తనజాతికి ఏదైనా అపాయం కలిగితేనూ, ఏదైనా అవారం దొరికినప్పుడూ కాకి సాటివారిని ఎలుగెత్తి విలుస్తుంది. కాకికి బంధుప్రీతి, జాత్యభిమానమూ ఉండబట్టి అట్లా తనవారిని విలుస్తుంది. కాకికున్న జాత్యభిమానంలో ఎన్నోవంతు కూడా లేని మనం కాకిగోల అనటం చాలా అన్యాయం.

మొన్న ఉప్పుశెట్టిగారి రింట్ పెద్దెత్తుగా పెళ్ళి బరిగింది. ఉప్పుశెట్టిగారి రెండో అమ్మాయిని ఉప్పుశెట్టిగారి మూడో అబ్బాయి కిచ్చి పెళ్ళిచేశారు. ఎన్నోమైళ్ళ దూరం నించి వందలాది బంధువులు పెళ్ళికి

వచ్చారు. వారికందరికీ శుభలేఖలూ విలుపులూ వెళ్ళాయి.

విలుపులూ శుభలేఖలూ వెళ్ళకపోయినా ఊరు నాలుగు మూలలనుంచి కుక్కలూ, పందులూ కూడా పెళ్ళివారింటిదగ్గర చేరాయి. కాకులమాట వేరే చెప్పాలా? మన కాకమ్మక్క, కాకిబావా వేళకు చేరుకున్నారు.

మనుష్యులకు ఏదీ ముఖ్యమో ఏదీ అముఖ్యమోకూడా తెలియదు. పెళ్ళివారింట్లో ఎంతసేపూ మంత్రాలూ, బాజా భజంత్రీలూ, పెళ్ళికొడుకు పెళ్ళికూతురు మెళ్లో మంగళసూత్రం కట్టటమూనూ, అంతేగాని రెండురూముల పొద్దెక్కినా తిండి వ్రమేయమేలేదు. పెళ్ళి పందిట్లో ఉన్న అతిథుల మాటేమోగాని, వీధిలో చేరిన పందులకూ, కుక్కలకూ పెళ్ళివారి జాగుమాస్తే వెళ్ళి మండిపోయింది.

కాకమ్మక్కా, కాకిబావామటుకు
 లొట్టలేస్తూ కూచోక అట్లా, అట్లా పాకళాల
 దగ్గరికిచేరి వంటబ్రాహ్మలను ఏమరిపించి
 వంటకాలు ముందుగానే రుచిచూచి
 వచ్చారు. ఇంకా ఎవరూ తినకమునుపే
 కాకమ్మక్కకు వంటనివేదన అయి
 పోయింది.

కొంతసేపటికి భోజనాలు ఆరంభ
 మయాయి. తిండి వాసనకొట్టటమే ఆల
 స్యంగా కుక్కలు ఒకదాన్నిచూచి ఒకటి
 ఆరవసాగాయి.

“ఈ కుక్కలను భగవంతుడెట్లా
 సృష్టించాడు. ఒకదాన్ని ఒకటి ఏలుచు
 కోవటంలేదు. ఒకదానికొకటి సహాయపడి
 తిండి ఆందించుకోవటంలేదు. ఈ బుద్ధి
 మాలిన జంతువులు అప్పడే తమలోతాము
 పోట్లాడుకోసాగాయి,” అన్నది కాకిబావతో
 కాకమ్మక్క.

“వాటి కా జ్ఞానంలేకపోవటం మనకే
 మేలు,” అన్నాడు కాకిబావ.

దూరానెళుస్తూ మురికి గుంటలోనుంచి
 పంది మామయ్య కుక్కలను ఒక కంటితో
 చూస్తూన్నాడు.

ఇంతలో గోడమీదినుంచి పుల్లాకులు
 కట్టలు కట్టలుగా పడసాగాయి. పంది
 మామయ్య సమీపంలోనే అవి పడ్డాయి.

పంది మామయ్య తాపీగా లేచి నిలబడి
 తీవ్రంగా వెళ్లంతా ఒక్కసారి విడిలించి,
 చేతికర్ర ఆడించిస్తూ తోక ఆడిస్తూ అకుల
 మధ్య ముట్టపెట్టి బోజనం ఆరంభించాడు.

ఇంతలో ఒక కుక్క గబగబా పరిగెత్తు
 కుంటూ పందిమామయ్య దగ్గరికి వచ్చింది.
 మరో మూలనుంచి ఇంకో కుక్కవచ్చి
 మొదటిదాన్ని నిలవేసి, ‘బొంయి, బొంయి’
 మని అరిచింది. రెండుకుక్కలకూ ఈ
 కిందివిధంగా వాగ్వాదం జరిగింది.

“కళ్ళు నెత్తిమీది కొచ్చాయే! ఇక్క
 దున్నది ఎవరనుకున్నావ్?”

“నువుకూడా ఒక కుక్కలై మాట్లాడ
 వచ్చావే! అబ్బే!”

“ఈ కబుర్లు కట్టపెట్టు, నీ కింకా నా
 తడాఖా తెలిదు.”

“అన్నీ తెలుసు. నీపంటివెళ్లని లక్షి
 మందిని చూశాను.”

"దెక్క చించి దోలు కట్టించగలను,
ఏమనుకున్నావో?"

"ఒక్కటిచుకున్నానంటే నీ బాబు
గాడికో చెప్పకోవాలి."

"బోయ్! బోయ్!"

"బోవ్! బోవ్!"

"మనిద్దరం పోట్లాడుకుంటే పంది
మామయ్య కాస్తా విస్తళ్ళు నాకే
స్తున్నాడు."

"చచ్చు వెధవ్వు. నిన్ను తిననిచ్చే
కంటే పందిమామయ్య తిన్నా నాకు
సంతోషమే."

"నేనూ అదే ఆంటున్నాను."

ఈవిధంగా కుక్కలు కొట్లాడుకుం
టుంటే కాకమ్మక్క పందిమామయ్య వీవు
మీద వాలి, తనకు పనికొచ్చే పదార్థం
కనిపించినప్పుడల్లా కిందికిదిగి తింటూ
హాయిగా కడుపునింపుకున్నది.

ఈలోపుగా కుక్కలు రాజీపడి పంది
మామయ్య మీదికి దండెత్తి వచ్చాయి.
పందిమామయ్య చీటికి మాటికి కొట్లాటలకు
దిగేరకంతాడు. కుక్కల్ని ఒక కంట
అనవ్వుతోచూసి పక్కకి తప్పకున్నాడు.

కుక్కలు చాలా అనుమానంగలవి.
కాకమ్మక్కా, కాకిబావా సమీపంలోనే

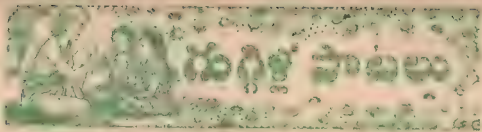
ఉండటంచూసి వాటి అనుమానం మరింత
అయింది. అందుచేత అవి మధ్య మధ్య
కాకులకేసి చూస్తూండేవి. ఇది కనిపెట్టి
కాకమ్మక్కా, కాకిబావా కుక్కలకు చెరో
వైపుచేరి కుక్కలు ఒకదానిపంక చూసి
నవ్వుడు మరొకటి తిండి కాజేస్తూ పేచీ
లేకుండా కడుపునింపుకున్నారు.

ఇంత అదాపుడి చేసినా కుక్కలకడుపు
నిండలేదు. ఎంత తిన్నా పందిమామయ్య
కడుపు నిండేదీలేదు. కాని కాకమ్మక్కకూ
కాకిబావకూ చక్కగా కడుపునిండింది.
అయినా వాటిభోజనం ఇంకా పూర్తికాలేదు.

"ఏమే, వాసీ! లోపల అంట్లు గిన్నెలు
మనకొసం ఎదురుచూస్తూన్నాయి. మనవా
ళ్ళందర్నీ పిలుచుకుని అక్కడికిపోదాం
వద!" అన్నాడు కాకిబావ.

మొగుడికి సమాధానంగా కాకమ్మక్క
"కా, కా!" అన్నది. ఇద్దరుకలిసి ఉప్పు
తెట్టిగారి దొడ్డివేపు ఎగిరిపోయారు.

చందమామ

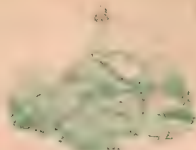

కొక్కెరాయి

గుండ్రాతి మడుగూలో గోండ్రాగప్పలు రెండు
 ఎగిరెగిరి కోలాట మేసేగదా,
 గ్రుడ్డి కొక్కెరాయి ఒడ్డాన గూర్చుండి
 గడ్డికి సుద్దులు చెప్పేగదా,
 చేపాజెల్లాన్ని తేపాతేపకువచ్చి
 ఎండ్రాకాయతో గుత్తూ లేసేగదా,
 కొక్కెరానాయాలు కుటిలాముంచూకోని
 చేపల్లో స్నేహము చేసేగదా!
 ఒక్కొక్క చేపాయ నూరాచెర్వుకుదీసి
 చట్రాతి వైనేసి చంపేగదా!
 ఎండ్రాకిచ్చనుగూడ నీపనేచేస్తూంటే
 కొక్కెరా గంతాది నొక్కేగదా!

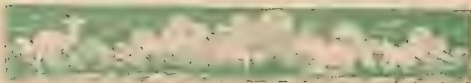
నీట కూచి రవింద్రం

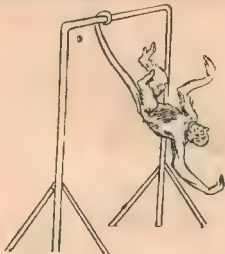

గ్రుడ్డికొక్కెరాయి కొల్లేటి కొరగింది
గనుము కాకరగాయ గబగబా బరిగింది
కాసంతలోపల్నే కదకంచి కేగింది
ప్రాద్ధట్టై క్రుంకింది ముద్దిట్టై మింగాము.

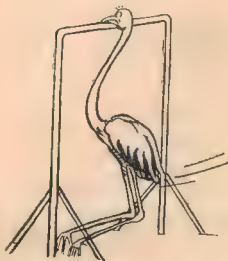

బురుపిట్ట తుఱ్ఱింది
బుఱ్ఱాయి గఱ్ఱింది
మాగేటు కిఱ్ఱింది
మాయిల్లు గుఱ్ఱింది.

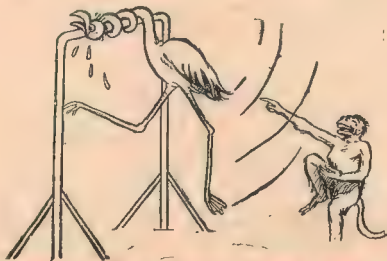
కొండా నీతి చూడు. వేమలన్న చి. కోర్కెనిన సర్ది మునుమున్న
చొరగ్గ చూపుచి. కోతి ములమ లోచన గురిగర తరిగింది.

కొండా ముక్తు తో గిరగిర తరిగింది.

பெரிய, நீண்ட, கழுத்து, மீட்டர்கள், உயரம்.

பெரிய, நீண்ட, கழுத்து, மீட்டர்கள், உயரம்.

హాస్య మేళనము

శ్రీ గంధర్వ రా:

శ్రీ గంధర్వ రా

కళకళలాడే జాబిల్లిమామ !
కోయని కూసే కొదమరేయిలా !
జమ్మని యెగిరే రుమ్మెదవడినా !
టొమ్మల పెండ్లికి రారండమ్మా !

చిగురుటాకులు చెట్టుచేమలూ
పూతపూసిన పూలతీగెలు !
పళ్లటెనిండిన ఫలవృక్షమ్ములు
పేరంటానికి రారండమ్మా !

కిలకిల నవ్వే చిలుకల గుంపులు
అంటా! అనెసూ లేగదూడలూ
అటలాడుతూ పాటలుపాడుతు
త్వరగారండి టొమ్మల పెండ్లికి !

వీయ తేనెలూ ఆరగింపులూ;
వాడని చిగురులు వాయనమ్ములూ
హారతి వెలుగులు అరుణకిరణములు
రారండమ్మా టొమ్మల పెండ్లికి !

కైకొనుడమ్మా పెండ్లి కానుకలు
వట్టండమ్మా పరిమళగంధం !
అనందం మనకానందం !
టొమ్మలపెండ్లే మనకానందం !

చిట్టికి పెళ్లికావాలిట!

శ్రీ రచ

నాన్నా! నాన్నా!
బాకాలవిగే!
నాన్నా! నాన్నా!
బాబాలవిగే!

సాహెబ్‌పూడే
బాకాచూడూ
ధణధణమోగే
డప్పులు చూడూ!

అవిగో! అవిగో!
అవి గవిగో!
తురతుర ఎగిరే
తారాజువ్వలు
చురచురవెలిగే
చిచ్చురబుడ్డూ
పువ్వులురాతే
పువ్వుల వర్షులు
బాగావుందీ
బాబాసంచా !

అక్కయ పెళ్లి
చక్కగవుందీ!
అయితేనాన్నా!
మరి నాపెళ్ళో!!

తండ్రి కొడుకులు

ఒకనాడు లక్ష్మి అమ్మవారు తన భర్త అయిన శ్రీ సత్యనారాయణస్వామి వారితో అన్నదిగదా: “ఏమండీ, ఇన్నిలక్షలమంది మిమ్మల్ని సత్యమూ ఇన్నికొరికలు కొరుకుంటారు -గదా, మీరు, పాపం, వాళ్ళ కొరికలన్నీ తీర్చరే?”

ఈమాటకు స్వామివారు చిరునవ్వు నవ్వి, “ఏచిదానా, ఆకొరికలన్నీ తీర్చటం వల్ల వాళ్ళకి నిజంగా సుఖం ఉండదు. అసంగతి తెలియక వారు రకరకాల కొరికలు కొరుకుంటారు, వారికిమం కొరినవాణ్ణి కనక వాటిని నేను తీర్చటంలేదు” అన్నారు.

అమ్మవారికి ఈ సమాధానం తృప్తి కలిగించలేదు.

“అయినా మీరు ఒకరికొరిక తీర్చి చూడండి. ఏం జరుగుతుందో చూశాం,” అన్నది అమ్మవారు.

“ఒకఊళ్లో సూరయ్య అనే పెద్దమనిషి ఉన్నాడు. ఆయనకు పిల్లలులేక భార్యతో సహా నన్ను పిల్లలకోసం ప్రార్థించాడు. జరగబోయ్యేది తెలిసికూడా నేనా సూరయ్యకు ఒక కొడుకునిచ్చాను. వాడికి సత్య నారాయణ అని పేరుపెట్టుకున్నారు. వాడు పుట్టిన కొద్దికాలానికే తల్లిపోయింది. సూర

య్యకు కొడుకును పెంచటం చాతకాలేదు. వాడు వెట్టి గడుగ్గాయగా తయారయినాడు. తండ్రికి కొడుకుకూ మధ్య పెద్ద అగాధం ఏర్పడ్డది. కొడుకుతన కడుపున చెడపుట్టాడనుకుంటాడు తండ్రి. తండ్రితనకు గర్భ శత్రుపనుకుంటాడు కొడుకు. వాళ్ళద్దరికీ సుఖంలేదు,” అన్నారు స్వామివారు.

“పాపం, వాళ్ళకు మరేవరం ఏదైనా ఇచ్చి వాళ్ళను ఒకవెద్దు చేర్చండి,” అన్నది అమ్మవారు.

అమ్మవారిమాట తీసివెయ్యలేక స్వామి వారు ‘సరే’నని వాళ్ళకున్నారు.

ఆరోజు సత్యనారాయణ బడి ఎగగొట్టి మధ్యాహ్నం వేళకే ఇంటికి వచ్చాడు.

“అప్పుడే వచ్చావేమిట్రా?” అన్నాడు తండ్రి.

“నాకు కడుపులో నొప్పిగాలింది,” అన్నాడు కొడుకు.

“వంటలక్క గారెలూ, అవడలూ చెసింది. అవి తినే గీతలేదు నీకు. పోయి గదిలో పడుకో,” అని సూరయ్య సత్కాన్ని గదిలోకినెట్టి బయట గొళ్లెం పెట్టాడు.

గదిలోపల సత్యమూ, గదికవతల సూరయ్యకూడా ఆలోచనల్లో పడ్డారు.

చందమామ

గదిలో న త్యం కూడా తన
ధరణిలో తాను ఈ విధంగా
అనుకోసాగాడు.

“వెధవబడి, వెధవ చదువు,
వెధవపాఠాలు! ప్రతిదానికి పెద్ద
వాళ్ల నిర్బంధమే. వాళ్లని కోప్పడే
వాళ్ళులేరు. వాళ్ళు కావాలనినన్ని
గారెలా ఆవడలా తినవచ్చు.
బిళ్లకి పొనక్కర్లేదు. ఎక్కడికి
వడితే ఆక్కడికి పోవచ్చు. నేనే
మావాన్నట్లే పెద్దవాడినైతేనా—?”

“పోవం, వాళ్ళిద్దరికీ రికా
తీర్చండి,” అన్నది అమ్మవారు.
స్వామివారు అమ్మవారి కోరిక
చెల్లించారు.

* * *

గది బయటఉన్న సూరయ్యకు
నత్యం రూపం వచ్చేసింది. గది
లోఉన్న నత్యానికి తండ్రిస్వరూపం
వచ్చేసింది. కాని ఈమార్పు జరిగి
నట్టు ఇద్దరికీ తెలియదు.

తండ్రి అయిన సూరయ్య వీధి
లోకి వెళ్లాడు. ఇళ్లన్నీ చాలా
ఎత్తుగా అయిపోయినట్టు తోచింది.
తలఎత్తితేగాని రెండు అంతస్తులు
కూడా కనిపించలేదు. కాని దీన్ని
గురించి సూరయ్య ఆటే విత
ర్కించలేదు.

“చిన్నతనం ఎంత సుఖమయమైనది. బడికి
నెళ్లటమూ, పాఠాలు చదువటమూ, హాయిగా
ఇంత తిని తిరగటమూ ఎంత అనందంగా
ఉంటుంది. ఇల్లా, వాకిలీ, డబ్బూ, దనకమూ
అంటూ విచారంలేదు. అజీర్తి బాధలేదు. నా
కొడుకు పెట్టిరాలుగాయి అయినాడు గాని నేనే
వాడి యీడువాడినైతేనా? ఎంత చక్కగా బడికి
పోదును!” అనుకున్నాడు సూరయ్య.

చందమామ

విధిలో తన పాతస్నేహితుడు గోపాలం కనిపించాడు సూరయ్యకు. “ఏంరా, గోపాలం?” అని పలకరించాడు సూరయ్య.

గోపాలం చాలా విచిత్రంగా ప్రవర్తించాడు. మామూలుగా సమాధానం చెప్పటానికి బదులుగా కళ్ళెర్రచేసి, “ఓరి, పెడుగా, అంత పొగరెక్కిందిగా. ఉండు మీనాన్నతోచెప్పి తాటవలిపిస్తా!” అంటూ కర్రవెత్తి భయంకరంగా మీదికి వచ్చాడు గోపాలం.

సూరయ్యకు భయంవేసి పరిగెత్తాడు. అంతవేగంగా పరిగెత్తగలిగినందుకు తనకే ఆశ్చర్యంవేసింది. చిన్నతనంలో ఎప్పుడు పరిగెత్తాడో ఏమోగాని ఇటీవల సూరయ్య గబగబా నడిచిన పాపానకూడా పోలేదు. ఎందుచేతనంటే శరీరం అంతో ఇంతో లా వెక్కిరించింది. ఉదతంకూడా తన్నుకొచ్చింది. తనకన్న సన్నగా ఉండే గోపాలం తనతో పరిగెత్తలేక పోవటంచూసి ఆశ్చర్యపడ్డాడు సూరయ్య.

ఆయన పరిగెత్తటం మానేసి అగి, “ఎందుకు నేనిట్లా పరిగెత్తుతున్నాను. గోపాలం నన్నుకొట్టటమేమిటి? నేను పారిపోవటమేమిటి?” అనుకుంటూ ఆయన విరగబడి నవ్వుపొగాడు.

ఇంతలో ఎవరో భుజంమీద గట్టిగా చరిచి, “ఓరే, ఇందుకేనో నువ్వు బడి ఎగగొట్టింది?” అని అడిగాడు. సూరయ్య

ఉలిగ్గిపడిచూస్తే ఏదెనిమిదెళ్ల కుర్రకుంక తన మొహంలోకిచూసి కొంటగా నవ్వుతున్నాడు.

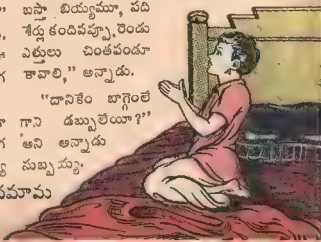
వాడిమొహం చూడగానే సూరయ్యకు మందిపోయింది.

“మీద చెయ్యిత్తిస్తావా? మక్కిలు విరగదన్నమంటావా? ఎవడురా నువ్వు?” అన్నాడు సూరయ్య.

“నీకెంత పొగరెక్కిందిరా? ఇవాళ బడి ఎగేసినందుకు రేపు మేష్టారు నిన్నేంచేస్తాడో చూడు,” అంటూ ఆ కుర్రవాడు మూతి ముడుచుకుని వెళ్ళిపోయినాడు. ముక్కు పచ్చలారని కుర్రవెధవ తనతో అట్లా మాట్లాడినందుకు సూరయ్యకు ఆశ్చర్యంతో నోటమాటరాలా.

సూరయ్య నడివిధిలో నిలబడి ఆశ్చర్యపడటానికి వేళలేదు. ఇంటికి కావలసిన సరుకులు వెచ్చాల అంగడిలోకొనిపంపాలి. పొవుకారు సుబ్బయ్య దుకాణానికివెళ్ళి సూరయ్య “ఏం, సుబ్బయ్యా. ఒక అరబస్తా బియ్యమా, పది శేర్లు కందివప్పు. రెండు ఎత్తులు చింతపండా కావాలి,” అన్నాడు.

“దానికేం బాగ్గెంటే గాని డబ్బులేయ్యా?” అని అన్నాడు సుబ్బయ్య.

సూర్యుకు చాలా కోపం వచ్చింది. తనతో సుబ్బయ్య అట్లా మాట్లాడతాడా? అంత కోపంలోకూడా సూర్యు జేబు తడుపు కుంటే డబ్బుల నం చీలేడు. జేబులో వెరిగిన సీమసున్నం ముక్కా, టైప్ ను దారమూ, ముక్కులేని చిన్న పెనసలూ, ఒక నెమలికాకా, గుడ్డల తానుమీద చించుకొన్న బొమ్మలూ దొరికాయి.

ఈసారి సూర్యు అశ్చర్యానికి మేర లేదు. ఏదో మోసం జరిగినట్టు స్పష్టమయింది. ఎన్నడూలేనిది విపరీతమైన

అకలికూడా వేస్తున్నది. హోటలుకు పోయి తిందామంటేకూడా దగ్గర కానీ లేదు. హోటలుదగ్గర నిలబడి లోపల ఉప్పాలూ, కారపుబూందీ, రవ్వట్లూ తినే వాళ్ళనిచూశాడు.

ఇంతలో ఆయన దృష్టి హోటలు వారిలికిపెట్టిన అద్దం తలుపు మీద పడింది. అందులో తన ప్రతిబింబం కనిపించింది. కాని అది తన బొమ్మకాదు. తన కొడుకుది.

మొదట తన కళ్ళను తానే నమ్మలేక పోయినాడు. వెంగి కాళ్ళకేనే చూసుకున్నాడు. కాళ్ళు చిన్నవిగా ఉన్నాయి. చెవ్వులులేవు. భోవతికి బదులు తాగు కనిపించింది. నెత్తి తడుపుకున్నాడు. నున్నని బట్టతల ఉండవలసినచోట మెత్తని జుట్టున్నది. మోహం తడుపుకున్నాడు. మీసాలులేవు. గడ్డం నున్నగా ఉంది. కళ్ళకు జోడులేదు. కాని దృష్టి చక్కగానే ఆనుతున్నది.

ఇప్పటికి సూర్యుకు తనలో జరిగిన మార్పు అర్థమయింది. తను తన కొడుకుగా మారితే, తనకొడుకే మయినట్టు? ఈ ప్రశ్న కలగగానే ఆయనకు పట్టరాని భయంవేసింది.

[ఈ కథ ఇంకావుంది]

చందమామ

జిత్తులమారి నక్క బావ

ఇంత మోసంచేసిన నక్కదావని ఎట్లాగయినా శిక్షించాలని మంగలామా, పెళ్లామా గట్టిగా అనుకున్నారు. ఉచ్చులూ, వలలూ, బోనులూ పట్టుకుని వాల్లిద్దరూ పొద్దునే బయలుదేరి అడివికి వెళ్లారు. మధ్యాహ్నం వేళకు వెంటతెచ్చుకున్న మినపరొట్టెలుతని ఇన్ని నీళ్లు తాగారు. నక్కబావ అచోకి తీసుటానికి అడివంతటా వెతక సాగాడు.

ఒకచోట వాళ్ళకి అడుగుల జాడలు కనిపించాయి. వాటిని పట్టుకుని పోగా పోగా ఎంతోనేవటికి ఒక తోడేలుపిల్ల కనిపించింది. “ఛీ, మన శ్రమంతా వృధా అయిందిగదా,” అనుకున్నారు మంగలి దంపతులు. అడివి అంతటా నక్కబావ జాడలే ఉన్నట్టు కనపడింది వారికి. వాటిని పట్టుకుని వెనకకూ ముందుకూ తిరిగి తిరిగి వేసారి ఎంతవేడికి పొదల నీడన కాస్తేవు విశ్రమించదలిచాడు.

మంగలి కాస్త నడుము వాల్చాడో లేదో మంగలి పెళ్లాం తెచ్చున కేకపెట్టి, “అడుగో నక్క!” అన్నది. అంత దూరాన రెండు పొదల మధ్యగా ఏదో పరిగెత్తినట్టు మంగలికికూడా తోచింది. దేవుడా అంటూ మంగలి లేచి ఆవేపు పరిగెత్తాడు. కాని తీరా వెళ్ళిచూస్తే అది కుందేలు. ఆ భార్యార్థం లిద్దరూ ఒక్కజీవంకూడా విశ్రాంతి తీసుకోలేక పోయినారు. ఎందుచేతనంటే అనుమానం పెద్దరోగం గనక వారికి ప్రతి పొదలోనూ నక్కబావ నక్కి ఉన్నట్టే కనిపించింది. ఒకచోట జల్లిలోక కవి పించేది. మరొకచోట స్తల్లనిమూతి కనిపించేది. కాళ్ళిడ్చుకుంటూ పోయి చూస్తే ఏమీ ఉండేదికాదు.

ఈవిధంగా పగలల్లా కాళ్ళపదేటట్టు అడివి అంతటా తిరిగి పొద్దుకూకే వేళకు అడివి అంతటా ఉచ్చులూ, వలలూ పన్నసాగాడు. వలలు చుట్టూ

తిరిగివచ్చాయి. రాని ఉన్న ఖాళీ ఉండిపోయింది. ఆ ఖాళీచూచా మూయకపోతే మధ్య ఉన్న నక్కబావ సందునుంచి తప్పించుకుపోవచ్చు. అందుచేత ఆ సందులో చెట్లకొమ్మలుపాతి ఆ ఖాళీ మూర్తామనుకున్నారు. మంగలి చెట్లకొమ్మలు కొట్టుకొచ్చాడు. వాటిని దట్టంగాపాతారు.

పెళ్లాన్ని అక్కడే కాపుపెట్టి మంగలి వలలుపన్నిన మేరయావత్తూ తిరిగివచ్చాడు. ఎక్కడా నక్కబావ చిక్కినజాడ కనిపించ లేదు. చీకటిచూచా పడిపోయింది.

అకస్మాత్తుగా మంగలి పెళ్లానికి కొమ్మల వెనక ఏదో కదిలినట్లయి కొమ్మల సందుగా చెయ్యిచాచింది. ఆ సమయానికే అవతలివేపు చేరిన మంగలితీకూడా కొమ్మల మధ్యగా వక్రభావ దూరిరావటానికి ప్రయత్నిస్తున్నట్లు తోచింది. వాచుకూడా చెయ్యిచాచి తనవేపువచ్చే భార్యచేతిని పట్టుకున్నాడు. "నా చేతికేదో చిక్కింది." అని కేకపెట్టాడు మంగలి.

"నా చెయ్యి దేనికో చిక్కింది." అని కేక పెట్టింది పెళ్లాం.

"గట్టిగా పట్టుకో. పోనీమాకు!" అన్నాడు మంగలి.

"తాడుపెట్టి కత్తెయ్యి తప్పించుకు పోయ్యెను!" అన్నది పెళ్లాం.

ఇద్దరూ అవీకట్లో ఎంతో శ్రమపడి ఒకరి తొకరు తాల్లగట్టిగా ఓగించుకున్నారు.

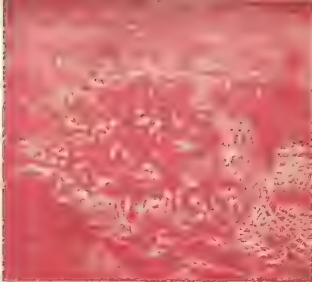
"దొరికిందా?" అన్నాడు మంగలి తాడులాగుతూ.

"దొరికిందిగాని నన్ను గుంజేస్తోంది." అన్నది మంగలి భార్య.

"పోనీమాకు, గట్టిగా పట్టుకో.... నన్నుకూడా గుంజేస్తోంది."

అని కేక పెట్టాడు మంగలి. ఏమంటే, మంగలిపెళ్లాం పాలిన కొమ్మలకు కాలు తన్నిపట్టి బలంగా లాగసాగింది. అటు మంగలిచూచా బలంకొద్దీ పెళ్లాన్ని గుంజసాగాడు.

"నిన్న తప్పించుకుపోయినట్లనుకున్నావా? బయటికిరా, నా తదాభాచూపిస్తా," అన్నాడు మంగలి తాడులాగుతూ.

“నిన్న నా కళ్ళలో కారుకొట్టి తప్పించుకుపోతావా? ఇప్పుడు నీవాబెనకు రక్షిస్తాడు?” అంటూ లాగింది మంగలి పెళ్ళాం.

వీళ్ళ పెళ్ళాంబులు నక్కచావ చిన్నది మంగలి దంపతులువన్నిన వలలమధ్య అది లేనేలేదు. వేరే ఒకమూల పొదలమధ్య గోతిలో పడుకుని పగలల్లా నిద్రపోయింది. రాత్రల్లా నిద్రపోయింది. కాని అర్ధరాత్రివేళ మంగలి దంపతుల పొలికేకలమూలంగానక్కచావకు నిద్రాభంగమైంది. వాళ్ళ మధ్యమధ్య తనపేరే ఉద్బరించటంచూసి తనజాతకనిపెట్టారేమోనని భయపడిందిచూచాను. కాని వాళ్ళ మాటలుజాగ్రత్తగావించి, వాళ్ళ తాను దొరికిపోయినట్టే అనుకుంటున్నారని తెలిసింది.

ఏదో చమత్కారం జరుగుతున్నది

చూచామని నక్కచావ అతి జాగ్రత్తగా చారిచూసుకుంటూ మంగలి దంపతులున్న చోటికి చేరుకున్నది. వాళ్ళ ఒక్క నొకళ్ళ గుంజుతున్నారని నక్కచావకు తెలిసిపోయింది. ఈ ప్రహసనంలో తానుకూడా పాల్గొనాలని నక్కచావకు బుద్ధివుట్టింది.

“నన్ను లాగకండి. లాగకండి. నాకు బుద్ధివచ్చింది. దంప లేసుకుంటా. ఈసారికి నన్ను పోనివ్వండి.” అని ఆరిచింది నక్కచావ ఏడుపుగాంతుతో.

నక్కగాంతునినేసరికి మంగలికి పోతున్న చలమంతా తిరిగి వచ్చింది.

“ఇప్పుడు నీకు బుద్ధివచ్చిందేం? నాచేతిలో ఎట్లాగూ చావు తప్పదుగనక పైతన్యమేబుద్ధివనికీ వస్తుందిలే.” అన్నాడు మంగలి, చలంకొద్దీ పెళ్ళాన్నిలాగుతూ.

“ఇంకా నీమాటలు నమ్ముతాంగా? ఏమేసినవగలూ!” అన్నది మంగలి పెళ్ళాం ముఖిత గట్టిగా మొగుణ్ణి లాగుతూ.

“తల్లీ, చచ్చి నీ కడుపున పుడతా. నన్ను ఈసారికి వదిలిపెట్టు!” అని మళ్ళీ నక్క దొంగవిడుపు ఏడిచింది.

ఈ సమయానికే మంగలి తన బలంకొద్దీ పెళ్ళాన్ని ఒక్క గుంజు గుంజేసికి మంగలిపెళ్ళాం కిందవడి పోయింది. మంగలి ఆమెను కొమ్మల మధ్యగా వదేసి ఈడవసాగాడు. ఆయా సంతో మంగలి పెళ్ళానికి స్పృహతప్పి పోయింది. అందుచేత ఆమె మాట్లాడ లేదు.

పెళ్ళాం ఎప్పుడైతే, తనను లాగటం మానేసిందో, మంగలి నక్కబావ పని అయిపోయిందనుకున్నాడు. చేతిలో ఉన్నతాడు భద్రంగా పట్టుకుని కొమ్మల మధ్య ఇరుక్కుపోయిన పెళ్ళాందగ్గిరికి వచ్చాడు.

ఇదంతా చూస్తున్న నక్కబావ, “నీ కడుపు చల్లగా వెయ్యేట్టు బతుకుమ్మా! నన్ను వదిలించి ఈసారికి నాప్రాణం రక్షించావు.” అంటూ దూరంగా వెళ్లి పోయింది.

“నీ దొంగెత్తులు నాదగ్గిరనా? నే నెవడనుకున్నావు?” అంటూ మంగలి స్పృహతప్పి పడిఉన్న పెళ్ళాన్ని

చీకట్లో పోయ్యుకోలేక దుడ్డుకర్రతో చావదాదాడు.

ఈ దెబ్బకు స్పృహవచ్చి మంగలి పెళ్ళాం, “కుయ్యో, మొర్రో!” అంటూ లేచింది. ఈసమయానికి తూర్పు తెల్ల వారుతోంది. ఇప్పుడు మంగలి తన పెళ్ళాన్ని గుర్తించి “ఓపి నువ్వుతే? అయితే నక్కబావ ఏదీ? ఇంకేం? దాన్ని నువ్వే విడిపించావా?” అంటూ మళ్ళీ పెళ్ళాన్ని తన్ననారంభించాడు.

“నక్కబావను నేను విడిపించలేదు, మొర్రో!” అంటూ మంగలి పెళ్ళాం ఏడిచింది.

మొదట మంగలి పెళ్ళాన్ని నమ్మ లేదు. కాని కాస్త వెలుతురువచ్చి తమ ఇద్దరిచేతులకూ ఉన్న తాళ్ళు చూసు కున్నాక, నక్కబావ దొరకనేలేదనీ, తెల్లవాళ్ళూ ఒకరితో ఒకరు పెనగు లాడారనీ తెలిసిపోయింది. రాత్రెల్లా వాళ్ళవడిన శ్రమకుతోడు నక్కబావ వచ్చి వాళ్ళనుచూసి నవ్విపోవటం మరింత దుర్భరమయింది మంగలిదంప తులకు. తమనుచాము తిట్టుకుంటూ మంగలి దంపతు లింటికి పోయారు. నక్కబావకు శిక్ష జరగనేలేదు.

నేటి పాప పుట్టుకే నడిక పాతలు

"నీ చేతిలో ఏమిటి?"

"చందమామ"

దారి - తెన్ను
గొడ్డు - గోద
పిల్ల - తెల్ల
సిగ్గు - శరం
నోరు - వాయి
రాయి - రప్ప
మందు - మాకు
గుడ్డు - గోచీ
దూడ - దుడికి
రవ్వ - రద్ది
చీకు - చింతా

జంటమాటలు

శరువు - కాటకం

దారి - తెన్ను

బిడ్డ - పాప

అతు - పాతు

మాట - మంగి

దగ్గరి - దాపు

అచ్చట - ముచ్చట

అన్నెము - పున్నెము

నీడ - సాద

నిక్కు - తెక్కు

దారి - డొంక

కట్టె - కంప

మాట - ముల్లె

చెత్త - చెదారం

తుక్కు - దుమారం

దుమ్ము - దూ

అల్లరి - ఆగం

దిక్కు - దిశ

[పాపలా! మీకు ఇట్లాంటి గాంధీ తెలిస్తే వ్రాయండి.]

తెనాలిరామలింగం

తిరిగేకాలూ, తిప్పేనోరూ పూరు కుండవని మీకూ తెలిసేవుంటుంది. మన రామలింగంచేసే మండగాలు రోజురోజుకూ మితిమీరి పోసాగినై. చిక్కిన వారినల్లా పటంచకుండా పదిలే వాడుకాడు. ఆరుకు రాయలవారిని కూడా పరాధపం చెయ్యటానికి పూను కున్నాడు. రాయలవారు అగ్రహించి రామలింగాన్ని అడివికి తీసికెళ్లి చుప మని యిద్దరు సేవకులకు అర్పరిచ్చారు.

సేవకులను ఎలాగో కల్లిబొల్లి కబుర్లతో మోసంచేసి, వాళ్లకు చెరో పదివరహాలు లంచంయిచ్చి రామలింగం ఆ గండం తప్పుకున్నాడు. సేవకులు వొక మేకనునరికి, రత్తంతోవున్న ఆ రత్తిని రాయలవారికి చూపాడు. పాపం, రాయలవారు రామలింగం చనిపోయాడని నమ్మారు.

ఈ వార్త పూజ్ఞే అంతటా పొక్కి పోయింది. విన్నవాళ్లందరూ "రామ

లింగం చచ్చావన్న మాటగాని. వాడు బ్రహ్మరాక్షసిగా అయినా మనల్ని పీక్కు తింటాడు. బ్రహ్మహత్య మహా పాపం అంటారు. ఈ పాపం మనల్ని పూరికే వవలదు. దేశానికి వల్లమాలిన అరివాలు చుట్టుకుందై." అని గున గునలు మొదలు పెట్టారు.

ఈ గునగునలు చివరికి రాయలవారి చెవులకూడా బడినై. రాయలవారు పండితుల్ని పిలిపించారు. పాప పరిహారంగా శాంతి క్రియలు జరపవచ్చని సలహా ఇచ్చారు పండితులు. సరేనని, రాయలవారు, శాంతి క్రియలు జరిపించమని తాతా చాడ్యులవారిని పురమా యించారు.

తాతాచాడ్యులవారు, సూటవినమందు గురు బ్రాహ్మలతో ఓ ఆమావాస్య అర్ధ రాత్రి వేళకు పూరివెలవలవున్న మర్రి చెట్టుక్రిందకు శాంతి క్రియలు జరపటానికి చేరారు.

చందమామ

తామలింగం తామలింగం ○

తామలింగం ఈ సన్నాహ మంతా ఎలాగో ముందుగానే పసి కట్టాడు. తాతా చార్యులవారు బృందంతో మర్రిక్రిందకు చేరక పూర్వమే తామలింగం, ఒంటి నిజా ఎర్రనిలక్క, మొహానికి నల్లనిమసీ పూనుకుని చెట్టుమీదకు చేరి కొమ్మల చాటున దాగి కూర్చున్నారు.

అచార్యులవారు, బ్రాహ్మణ బృందంతో హోమగుండంచూడ్డా చేరి మంత్రాలు చదువుతూ 'ఓ, బ్రహ్మ రాక్షసి,' అని పిలిచారు. కొమ్మల చాటు వింది తామలింగం 'ఓ' అని వలికాడు. ఇది వినగానే అందరూ తెల్లదోయి, "బ్రహ్మరాక్షసి స్వయంగా పలుకుతోందేమా?" అని ఒకరి మొఛాలు ఒకరు చూసుకో సాగారు.

అదనుకు కాచుకునివున్న తామలింగం చాచాల్సగా చెట్టుమీదనుంచి మొండిమొలలో వాళ్లమధ్య హోమ గుండె కాంతిలో బ్రహ్మరాక్షసికిమల్లే దూకాడు. "బ్రహ్మరాక్షసి వెంటపడనే పడింది" దని వివరించుకున్నారు ప్రాణాలు విగబట్టుకుని పలాయన, చిత్తగించారు.

తాతాచార్యులవారికూడా ఒక్కపరుగున వచ్చి రామలవాకితో జరిగిందంతా విన్న వించారు.

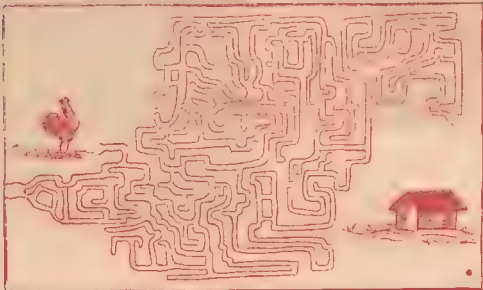
రాయలవారు "బ్రహ్మరాక్షసి నా వెంట బడాల్సింది. మీ వెంట ఎందుకు బద్దదబ్బా?" అని అడిగారు.

"బహుశా, తమమీదికి రానివ్వ కుండా మేము అడ్డుకున్నామని మా వెంట పడివుంటుంది" దని అచార్యులవారు సమాధాన పలికారు, వేరే పాటపోక.

"అలాగైతే, ఈ బ్రహ్మరాక్షసిని ఉచ్చాదన చేసినవానికి వేయివరానిస్తా మని చాటింపు వేయించండి," అని రాయలవారు ఉత్తరువిచ్చారు.

చూడ్డా ఉచ్చాదన ఎలా జరుగు తుందో!

తామలింగం తామలింగం చందమామ తామలింగం తామలింగం తామలింగం

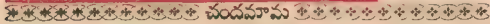

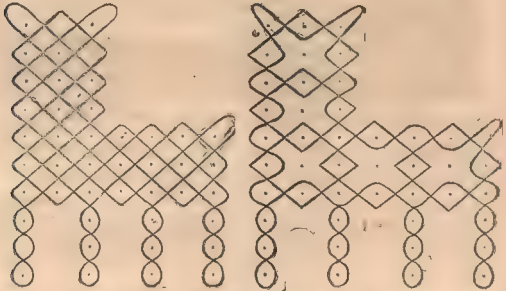
కోడిపుంజ ఇంటిదోన తప్పిపోయింది. ఇప్పుడు ఏదోచదువోతే ఇంటికి చేరుతుందో చెప్పండి.

ఈబొమ్మ చూడండి.
కోడికూస్తే కొబ్బరి
చెట్టు పంగుతుంది.
అప్పుడు మంగలాడు
నదిదాటి కోటలో
రాజుగారికి జైరం
చేస్తాడు. తన యిష్టం
వచ్చినప్పుడల్లా
మంగలి కోటలోకి
పోతూంటాడు.
అంటే కోడిచేత
కూయిస్తూంటాడు.
ఇది ఎట్లా సాధ్య
మవుతుంది :

సమాధానం
57 పేజీలో చూడండి

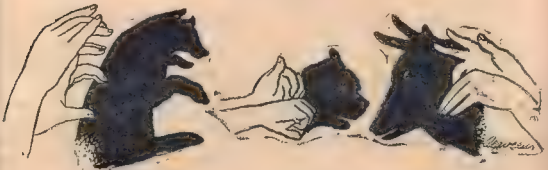

పైన రెండు కుర్చీలు ఉన్నాయి. ఒకటి అన్నయ్యకి, ఒకటి బావకి. ఏది ఎవరికి వేస్తాడో చెప్ప?

కూర్చు: ద్వితీయం పల్లన రోజిని, దుర్గాద.

నీడ బొమ్మలు

ఎలుగుబంటి

కుక్క

ఆవు

చందమామ

తొరకపికుడు గాడు

అనగా అనగా ఒకపూళ్లో వెంకయ్య అనే రెడ్డివున్నాడు. అతనికి బ్రెలు, అవులు, ఎద్దు, కోడెలు చాలావు రెండు వందలదాక వున్నవి. వాటిలో కోడె దూడ వకటి భలే బాగావుంటుంది. ఆ పూళ్లో వకదొంగ దానిని కాజెయ్యాల వని యెన్నాళ్లనుంచో చూస్తున్నాడు. అనాడు ఎవ్వరికి తెలియకుండా కొట్టములోకి వెళ్లి దూలం మీద చాక్కున్నాడు.

అపూరికి దగ్గర్లో ఒకచిన్న అడవి వుంది. దాంట్లో వక పెద్దపులివున్నది. ఆ పెద్దపులికి అరోజున ఆహారములేక ఒక కోడెదూడనైనా వట్టుకుతినదామని చీకటి పడ్డాక ఆ చావిట్లో ఒకప్రక్క వండుకొనివుంది.

బాగా చీకటిపడి అందరూ నిద్ర పోయాక దొంగవాడు దూలముమీద నుండి క్రిందకుదిగాడు. వాడు కావాలను కున్న కోడెకు యింకా కొమ్ములు రాలేడుకనుక వరసన అన్నిటికి నెత్తి మీద చెయ్యేసి తడుముతూ పులిదగ్గర కొచ్చి తడిషేడు. కొమ్ములు చేతికి తగల్గేడు. యిదేరా కోడెదూడ అనుకొని పైనయెక్కి కూర్చొని “చెయ్” అని తోలేడు.

పులి గాభరాపడింది. ఆ పులికి గిలి అంటే భయం. తనమీద యెక్కింది ‘గిలి’ అనుకొని భయపడి పరుగెత్తడం మొదలుపెట్టింది. తిన్నగా అరణ్యంలోకి దారిలీసింది. తెల్లవారేటప్పటికి బాగా వట్టదనిలోనికి పోయింది. తెల్లవార

***** ○

గానే తనెక్కింది కోడెదూడగాడు, పులి
అని దొంగ గ్రహించాడు. యెట్లారా
భగవంతుడా దీనిని తప్పించుకునేదని
ఆలోచిస్తున్నాడు.

యింతలోకి పెద్ద పెద్ద పూదలు
దిగివున్న మర్రిచెట్టుక్రిందగా పెద్దపులి
పోతున్నది. దొంగ ఒకపూద పట్టుకొని
చెట్టుమీదకు పారిపోయాడు. తనమీద
వున్న గిలి పోయిందిగదా అని పులి
పరిగెత్తుకుంటూ పోయింది. దారిలో
పెద్దపులికి యెలుగుబంటి యెదురై
“ఎక్కడికి పోతున్నావు పులిబావా!”
అని అడిగింది.

పులి జరిగిన సంగతంతా చెప్పింది.
అదివిని యెలుగుబంటి పకపకనవ్వుతూ
“ఆ గిలిని నేను చంపుతా, రా! నేను
చెట్టెక్కి ఆ గిలిగాణ్ణి క్రిందకుతోస్తాను.
నీవు వెంటనే అదాయన గిలిగాడిమీద
పడి చంపేయి” అంది.

సరేనంటే సరేననుకుని ఆ రెండు
బయలుదేరి ఆచెట్టుదగ్గరకు వచ్చినై. పులిని వెంటపెట్టుకొని అక్కడనుంచి
***** చందమామ *****

ఎలుగుబంటి చెట్టెక్కింది. పెద్దపులి
క్రింద కాపలా కాస్తూ కూర్చుంది.
యిది చూస్తున్న దొంగకి యేమీ
తోచడంలేదు. యెలుగుగొడ్డు దగ్గరకు
వస్తున్నది. దొంగ ఇంక లాభంలేదని
వచ్చే యెలుగుగొడ్డుని వెనక కాలితోటి
ఒక్కతన్ను తన్నేడు. ఆ తన్నుకి
పట్టువదిలి యెలుగుగొడ్డు క్రిందపడింది.
గిలిగాడు క్రిందపడ్డాడని పులి ఎగిరి
ఎలుగుగొడ్డుమీద దూకింది.

“బావా నేనుయెలుగుగొడ్డుని; చంప
మాకు. వీడు గిలిగాడు కాదు, వెనక
తన్నుడుగాడు. యిక్కడున్నామంటే
అన్యాయంగా చంపుతాడు” అని పెద్ద

*****

“మన ఆరణ్యంలోకి
గిలిగాడు వచ్చాడు” అని పెద్ద
పులి అంది.

“కాదు వెనక తన్నుడుగాడు
వచ్చాడు” అని యెలుగుబంటి
అన్నది.

నక్క పెద్ద పెట్టున నవ్వి
“ఓరిపిచ్చివాళ్లల్లా! ఈభాగ్యా
నికే పరిగెత్తిపోతున్నారా? గిలిగా
దేమిటి? వెనక తన్నుడుగా
దేమిటి? మీరు పారిపోవట
మేమిటి? మీ పరాక్రమం మంచి
నట్టే ఉంది. వెనక్కు వదండి.
వాడి అంతు నేను కనుక్కుంటా
ను” అని ప్రోద్బలం చేసి,
ఆయిద్దర్నీ వెనక్కు తిప్పింది.

దొంగ యింక ఇక్కడవుంటే
లాభంలేదని దగ్గర్లోనే పాడుబడ్డ
గుడివుంటే దాంట్లోకి చెల్లి
తలుపు బిగించి కూచున్నాడు.
నక్క, పెద్దపులి, యెలుగుగొడ్డు
ఆ చెట్టు దగ్గరకు వస్తే వాడు
అక్కడలేడు.

వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా ఒకపేదరుగు
పరిగెత్తిపోయింది.

అట్లా పోతుండగా వాళ్ళకి నక్క దావ
యెదురై “ఏమిటలా పరుగెత్తుతున్నా?” రని
అడిగింది.

***** చందమామ *****

“నేను చెప్పలేదా? మనం వచ్చే తోపల వాడెక్కడో దాక్కున్నాడు. పిరికివాడు కాకపోతే దాక్కుంటాడా? ఇక్కడ దాక్కునేటందుకు మాత్రం ఏముంది, ఈ గుడితప్ప. రండి, ఈ గుళ్లో ఉన్నాడేమో చూతాం” అని నక్క పులిసీ, యెలుగుగొడ్డునూ గుడి దగ్గరికి తెచ్చింది.

గుడి తలుపులు వేసి ఉన్నాయి. గుడి తలుపు తీయాలని నక్క ప్రయత్నం చేసింది. కాని సాధ్యపడ లేదు. చివరకు నక్క విసిగి ఆ తలుపు బొక్కగుండ తోకదూర్చి గడియ తీర్చి మని ప్రయత్నించింది. యిది దొంగ చూచి దాని తోక పటుకున్నాడు. నక్క ఇకిలించటం మొదలుపెట్టింది.

నక్క యికిలించుచూసి ఎలుగు గొడు-“ఏం, నక్కబావా? ఇకిలిస్తున్నా వెందుకూ?” అని అడిగింది.

“ఇకిలించండి పికిలించండి ఎన్నాళ్ల కిందటో వేసిన ఇనపగడియలు వస్తాయా?” అన్నది నక్క.

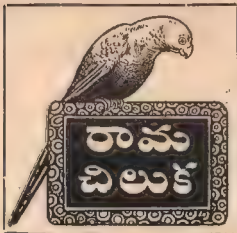
ఈవిధంగా కాసేపు దొంగ నక్క పీకులాడేవరకు నక్కతోక కాస్తా తెగి పోయింది.

నక్క బ్రతుకుజీవుడా అని వరిగె త్రటం మొదలుపెట్టింది. పులీ, ఎలుగు గొడ్డుకూడా వెంట పరుగెత్తి-“నక్క బావా, నక్కబావా? గుళ్లో ఉన్నది ఎవరు?” అని అడిగినై.

“గుళ్లోఉన్నది గిలిగాదూ కాదు; వెనకతన్నుడుగాదూ కాదు; తోకపీకుడు గాదు!” అని అదే ఉరుకుఉరికింది.

పాపం దొంగ ఇక “దూడలేకపోతే పోయింది. ప్రాణమన్నా దక్కింది కదా” అని ఇంటికి చేరుకున్నాడు.

ఒకఁడొక్కో ఆ స్త్రీపరురారైన అవ్వ ఉండేది. ఆవిడకు పదేళ్ల మనమరాలు ఉండేది. అవ్వ మనమరాలిని పల్ల మాలిన అడుపుతో వుంచేది. ఎక్కడికి పోనిచ్చేదికాదు. ఇంటికొచ్చిన పిల్లలతో ఆడుకోనిచ్చేది కాదు. అందుకని మన మరాలు అవ్వ ఇంట్లో లేనప్పుడల్లా గట్టిగా “ఈ ముసలిముండ చచ్చినా బాగుండును,” అనుకుంటూ ఉండేది.

ఆ ఇంట్లో అవ్వ మనమరాలూ కాక ఒక చిలకకూడా ఉంది. దాన్ని మనమరాలు పెంచుతూ ఉండేది. కొద్ది

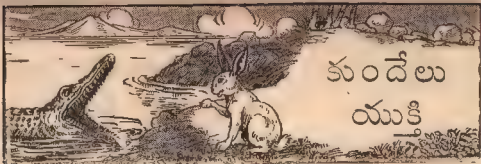
రోజుల్లో ఆచిలకకూడా మనమరాలు మాటిమాటికీ అనుకునేమాటలు నేర్చు కున్నది. ముసలమ్మ స్నేహితురాళ్లు ఎవరైనా ఆమెదగ్గరకివచ్చి మాట్లాడు తున్నప్పుడు “ఈముసలిముండ చచ్చినా బాగుండును” అని అనేది.

ఈమాట మొదటిసారి విన్నప్పుడు అవ్వ నిరాంతపోయింది. దాని కటు వంటిమాటలు ఎట్లాపట్టుబడిందీ అవ్వకు తెలియలేదు. మనమరాలుమీద అవ్వకు అనుమానం పోలేదు. ఎందుకంటే తన ఎదుట మనమరాలెంతో అమా యకురాలిల్లే కనిపించేది.

అస్తమానమూ చిలక “ఈ ముసలి ముండ చచ్చినా బాగుండును,” అంటూ ఉంటే దానిచేత ఆ దుర్భాషలు మాని పించటం ఎట్లాగో అవ్వకు తెలియ లేదు. అందుకని పొదుగునిఉన్న ఒక సద్రాహ్మడి యింటికిపోయి, “శాస్త్రుల్లు గారూ, శాస్త్రుల్లుగారూ, మాయితో

కుందేలు యుక్తి

ఒకనాడు ఒక కుందేలుపిల్ల తల్లికి చెప్పకుండా నదిలో నీళ్లు తాగబోయి నదిలో పడిపోయింది. వరదలు కావటం చేత నది తోడుగా ప్రవహిస్తున్నది. అదృష్టవశాత్తు నది కెరటాలు కుందేలు పిల్లను ఒక లంకమీదికి చేర్చాయి. చావు తప్పి కన్ను లొట్టబోయి కుందేలు పిల్ల ఆ లంకమీద నివాసం ఏర్పరచుకున్నది.

లంకనిండా వచ్చని గడ్డి, ఆకుల చెట్లు, పొదలా ఉన్నాయి. కుందేలుకు కావలసినంత ఆహారం, కాని, పాపం, మన కుందేలుకు తోడులేదు. ఆ లంక మీద మన కుందేలు తప్ప మరో ప్రాణి లేనేలేదు. ఈ విషయం కుందేలుకు చాలా దిగులుగా ఉంది. విచారం జానీ అయినప్పుడల్లా మన కుందేలు

నది ఒడ్డుకువచ్చి దూరాన కనిపించే అవతలిగట్టును చూస్తూ కూచునేది. అక్కడ ఉన్న తనవారందరినీ తలుచు కుని కంట నీరుకార్చేది. వారినిచేరే ఉపాయం లేదే అనుకుని పెద్దపెట్టున ఏడ్చేది.

ఒక రోజున మన కుందేలు నది ఒడ్డున కూచుని ఏడుస్తుండగా నీటిలో ఏదో చప్పుడయింది. కొంచెం జాగ్రత్తగా పరికించిచూస్తే ఏదో చిన్న దుంగ లాటిది తేలుతూ కనిపించింది. కాని అది దుంగకాదు; మొసలి. ఈ సంగతి మన కుందేలు గ్రహించింది.

మొసలిని చూడగానే మన కుందేలుకు పట్టరాని అసూయ కలిగింది. మొసలి హాయిగా ఆ ఒడ్డునుంచి ఈ చందమామ

ఒడ్డుకు షణంలో ఈదగలదు. తనకా ఎండలో ఆరుదువుగాని రా!" అని భాగ్యం లేదుకదా! కావాలంటే ఈ కుండేలు మొసలి నాహ్వనించింది.

మొసలి తనని షణంలో అవతలి ఒడ్డుకు మొసలి పైకివచ్చింది. మొసలి చేర్చగలదు. కాని మొసలిది కుళ్లుబుద్ధి. కుండేలూకాస్సేపు అదీ, ఇదీ మాట్లాడు అందుచేత దాన్ని ఉపకారం అడిగి కున్నాడు. చివరకు కుండేలు మొసలితో, లాభంలేదు. "మీ జాతిని చూస్తే నాకు చాలా

ఇంతలో మన కుండేలుకు ఒక విచారం. మీకు దేవుడు చక్కని రూపం చక్కని ఉపాయం తట్టింది. మొసలిని ఇచ్చాడు. ఎంతో తెలివితేటలిచ్చాడు.

మోసంచేపి అవతలి ఒడ్డు చేరటానికి మన కుండేలు ఒక పన్నాగం పన్నింది.

కాని, పాపం మీ జాతికి ఎదుగు బాదుగు లేదు. మా కుండేళ్లు మీలాగా సూరేళ్లుబతకలేక పోయినా, కొద్దిరోజుల్లోనే

"మొసలిబావా, మొసలి బావా! నిన్ను నేను కని పెట్టాలే," అన్నది కుండేలు.

వందలేసి మునిమనమని ఎత్తుకాం.

నీళ్లలో కదలకుండా తేలుతుంటే ఎంత ప్రదేశమైనా సరే ఇట్టే ఆక్రమించేస్తాం? మీకు, పాపం, ఆ తన్నెవరూ కనుక్కోలేరని మొసలి అదృష్టం ఇవ్వలేదు భగవంతుడు." నమ్మకం. తన రహస్యం కనుక్కుం అన్నది, విచారం నటిస్తూ. దెవరా అని మొసలి తలపై కెత్తి కుండేలును చూసింది. ఈ అబద్ధం మాటలు వినేసరికి

మొసలికి ఆశ్చర్యమూ, ఏడుపుకాస్సేపు ఇట్లావచ్చి ఈ గడ్డిమీద వచ్చాయి.

"నీటిలో ఎంతసేపు నానుతావు? మొసలికి ఆశ్చర్యమూ, ఏడుపుకాస్సేపు ఇట్లావచ్చి ఈ గడ్డిమీద వచ్చాయి.

“కో అన్నానా అంటే కోట్
మొనళ్ళు వచ్చేస్తాయి.” అన్నది
మొసలి.

“ఏదీ నీవాళ్ళందరినీ పట్టుకురా
చూతాం.” అన్నది కుందేలు.

మొసలి వెంటనే వెళ్ళి ఒక్క
క్షణంలో ఒక బ్రహ్మాండమైన
మొసళ్ళ దండుతో తిరిగివచ్చి,

అబ్బాయి : ఏయ్ పోలీసు! మా అమ్మా,
నాయనా, అన్నా తప్పిపోయారు.
వాళ్ళని పట్టియిస్తావా?

“ఇప్పుడేమంటావు?” అన్నది.

కుందేలు మొసళ్ళ నన్నిటిని చూసి,
చప్పరించింది. “ఇంతేనా? మీరంతా

“నువు చెప్పేది పచ్చి అబద్ధం.
ఒక్కొక్క ఆడమొసలి లక్షలేసి గుడ్డు
పెడుతుంది. కాస్త పుస్తకాల్లో నువ్వు
సంగతి చదవలేదా? మాతో పోలిస్తే
మీ కుందేళ్లేపాటి?” అన్నది మొసలి.

వరసన పడుకున్నా, ఈ ఒడ్డునుంచి
అవొడ్డుదాకా చాలరు.” అన్నది.

మొసలికి మరింత రోషంవచ్చింది.

“అది నిజమో, అబద్ధమో నీ కిప్పుడే
చూపిస్తాను.” అంటూ మొసలి తన
వారి పందరినీ నదికి వంతెనకట్ట
మన్నది. వెంటనే మొసళ్ళన్నీ ఈ
వొడ్డునుంచి అవొడ్డుదాకా పరుచుకుని
పడుకున్నాయి.

‘పుస్తకాల్లో ఎన్నో అబద్ధాలు
రాస్తారు. మీ గుడ్లను మీరే తింటారనే
అపఖ్యాతికూడా ఉన్నది. నేను ప్రత్యక్ష
సాక్ష్యంలేందే నమ్మను. ఇంత కాలంగా
నే నిక్కడ ఉంటున్నాను గాని ఒక్క
మొసలినికూడా చూడలేదు.” అన్నది
కుందేలు.

“అమ్మయ్యా, మొసలిబావా. నీవు
చెప్పింది నిజమే. అయినా మీవి చాలా
పొడుగుపాటి శరీరాలు. ఇంతకూ

మీరంతా కలిసి వందమంది అయినా ఆఖరు మొసలివీపుమీదినుంచి వొడ్డుకు లేకపోవచ్చు. ఎంచిచూస్తేగాని ఎంత

మంది ఉన్నదీ తెలియదు." అన్నది కుందేలు.

"ఎంచుకో!" అన్నది మొసలి దర్పంగా.

"ముందునేను మీవాళ్ళనెంచుతాను. తరవాత మావాళ్ళను నువ్వెంచుదువు గాని. మీవాళ్ళను కదలకుండా ఉండమను. నేను వాళ్ళవీపులమీదుగా ఎంచుకుంటూ పోయి తిరిగివస్తాను," అన్నది కుందేలు.

మొసలి సరేనన్నది.

"ఒక టీ, రెండూ, మూడూ, నాలుగూ, ఐదూ"....అని ఎంచుకుంటూ, ఒక మొసలి వీపుమీదినుంచి మరొక మొసలి వీపుమీదికి ఎగురుకుంటూ, కుందేలు ఉణంలో నది అవతలవొడ్డుచేరి,

దూకింది.

కుందేలు ఏమంటుందో వినాలని ఈడుకుంటూవచ్చిన మొసలి నిర్ఘాంత పోయి చూడసాగింది. ఎందుకంటే, కుందేలు చేతులతో పొట్టను వొత్తుకుంటూ నవ్వుసాగింది.

"ఎందుకు నవ్వుతావు?" అన్నది మొసలి.

"నీతెలివికి!" అన్నది కుందేలు. "నీకెంత శరీరంఉండి ఏంలాభం? నీ వాళ్ళెంతమంది ఉంటే ఎవడిక్కావాలి? సీతలకాయలో దేవుడు మట్టిపెట్టాడు. అందుకనే నేనీ వొడ్డుచేరగలిగాను," అన్నది కుందేలు.

మనకుకుందేలు ఇంతకాలానికి మళ్ళీ తనవారిని కలుసుకుని, పెళ్లి చేసుకుని, గంపెడు పిల్లల్నికని సుఖంగాఉంది.

ఏటిగట్టామీద కరివేపచెట్టు
గాలివానావచ్చి కొమ్మలల్లాడె
కొమ్మలల్లాడెనే గిలుసులల్లాడె
కొని కొన్నిముత్యాల చేరులల్లాడె.

పిల్లీ, పిల్లీ, పిల్లలకు తల్లి
వల్లెరు ముళ్ళల్లో పాలిచ్చిపోవె
పిల్లలకు పాలోని వల్లెలకుబంపు
అబ్బాయికి పాలోని ఆడుకోబంపు.

ఆ చెట్టుపైనుండి అబ్బాయి రాగ
బంగారు తలపాగ చెంగులల్లాడె
వివాడ వెళ్ళేపు అబ్బాయి నువ్వు
ఎవ్వారు కట్టేరు కాళ్ళ మువ్వల్లు?

కలవారిపట్టని గారాములన్నీ
కంచరీ కట్టెడు కంచు మువ్వల్లు
తనతోడి పట్టని తనకు ముద్దన్నీ
అన్నయ్య కట్టెడు వెండి మువ్వల్లు.

వీధి నెందరువున్న విసరదా గాలి?
రచ్చ నెందరువున్న రాదమ్మ వాన?
నాచిన్ని అబ్బాయి వీధి నిలుచుంటె
మొగలి పువ్వుల గాలి, ముత్యాల వాన !

అబ్బాయి మామల్లు యెటువంటివారు
చెవికి చారడెసి పొగుల్లవారు
అంచు పంచెలవారు - అంగీలవారు
పట్టు పంచెలవారు - పొగలవారు

పెనరకాయలవంటి పెదిమెల్లవారు
కందికాయలవంటి కనుబొమలవారు
మిరపకాయలవంటి మీసాలవారు
వారు మా అబ్బాయి మేనమామల్లు.

తమలపాకులమీద లేఖల్లు వ్రాసి
తమ్ముడంపినాడె తన ముద్దుమాట;
తనముద్దు మాటొకటి దబ్బపండెకటి
నాచిన్ని తమ్ముడా రార అబ్బాయి.

ఏటిగట్టా మీద సంధ్యల్లు వార్చె
ఎజ్జన్న చినవాడు ఎవరి అబ్బాయి
నాగగంధపు చెవుల పొగులున్నాయి
నా మేన అల్లుడా రార అబ్బాయి.

నూర్యుడూ, చంద్రుడూ అన్నదమ్ముల్లు
నూటి గుఱాలెక్కి జూదమాడెరు
అబ్బాయి తమ్ముడూ అన్నదమ్ముల్లు
లక్కపావాలెక్కి లెక్కరాసెరు.

గంధమ్ము తీసిన్న సాన చల్లన్న
సభలోన అబ్బాయి మాటచల్లన్న
ఇందూవ తీసిన నీళ్లు చల్లన్న
ఇంట్లోని అమ్మాయి కడుపు చల్లన్న.

ఊరికి వుద్వోగి రాజా వచ్చేడు
విడిమట్టు చూపండి విందు నాయిల్లు.
ఊరికి వుద్వోగి రాజా అబ్బాయి
విడిమట్టు నీయిల్లు విందు నాయిల్లు.

చిక్కుడూ పువ్వెరుపు చిలుక ముక్కెరుపు
చిగురెరుపు చింతల్ల, దోరవండెరుపు
రాచవారిళ్లల్లో మాణిక్య మెరుపు
తొనెరుపు అమ్మాయి తనవారిలోన.

గోపాలకృష్ణమ్మ పెళ్లయ్యో నాడు
గోరింట పూచింది కొమ్మలేకుండ!
మాయింటి అబ్బాయి పెళ్లయ్యోనాడు
మల్లెల్లు పూచేయి మొగ్గలేకుండ!

వేనంగి కాలాన ఓ పెళ్లికొడక
వేప తోరణాల నీడనే రమ్మ
మాయింటి అబ్బాయి పెళ్లయ్యోనాడు
మామిడి తోరణాలు మరిదూరి రమ్మ.

ఏనుగూ యెక్కియే ఓరాజు రాగ
ఏక దివాణమ్మ యెవరి లోగీలి?
పల్లకి యెక్కియే ఓరాజు రాగ
బంగారు తలుపుల్ని యెవరి లోగీలి?
అందలా లెక్కియే ఓరాజు రాగ
అద్దాల తలుపుల్ని యెవరి లోగీలి?

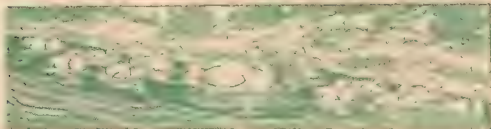
ఏనూగ ఎక్కియే అబ్బాయి రాగ
ఏక దివాణమ్మ వదిసె లోగీలి.
పల్లకి యెక్కియే అబ్బాయి రాగ
బంగారు తలుపుల్ని వదిసె లోగీలి.
అందలా లెక్కియే అబ్బాయి రాగ
అద్దాల తలుపుల్ని వదిసె లోగీలి.

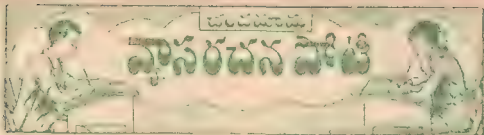
చిలకలాడెనమ్మ హంసలాడెని
పాపురా లాడెను పందిళ్లలోన
చిలకనా అబ్బాయి, హంస అమ్మాయి
పాపురం కుర్రాడు పందిళ్లలోన.

పిల్లమ్మ కన్నుల్లు బీరపువ్వుల్లు
అబ్బాయి కన్నుల్లు కలువరేకుల్లు
కలువ రేకులవంటి నీ కన్నులాకు
కాటుకలు పెట్టుతే నీకు అందమ్మ.

చింత చెట్టుక్రింద చిటిబొమ్మరిళ్లు
వాటికి చాకిళ్లు బోరు తలుపుల్లు
బోరు తలుపులకింద పొందెన మేడ
ఆమేడ నున్నాయి రెండు హంసల్లు.
ఆరెండు హంసల్లు పెరేమి పేరు
రాచిలుక అబ్బాయి - రంభ అమ్మాయి
చిలుకలకు చెలికాడు తాను అబ్బాయి
హంసలకు చెలికాడె తాను అమ్మాయి
ఆ యిద్దరి ఆయ్యో చందమామయ్య.

తూర్పునా అబ్బాయి, యిల్లకట్టేడు
దూలాల మోసేరు, దూదివరువుల్లు
పడమరూ అబ్బాయి, యిల్లకట్టేడు
పట్టెల్ల మోసేరు పాలకావిళ్లు
దక్షిణా నబ్బాయి, యిల్లకట్టేడు
దండెల్ల పోసేరు ధనము పెట్టెల్లు
ఈ తర్రా నబ్బాయి, యిల్లకట్టేడు
ఊరికే వచ్చింది ఊరంత చోటు.

అ రా త్రి

చు. ర. అను. కారినా.

రాత్రి పర్వం బాగా కురుస్తుంది. చలిగాలి కూడ వేస్తున్నది. “నిద్రపోతానే అమ్మా” అనిచెప్పేను. “అప్పుడే ఏమిటిరా?” అంది అమ్మ. ఇక లాభములేదని ‘తలదాచు’ అని విద్దుమొఖం పెట్టిరాను.

“పో, ఎప్పుడూ, ఏదోఒకవంక; చదువు లేదు సంధ్యలేదు” అని కసిరింది.

నాకు అమ్మతో పడుకోవడం అలవాటు. అమ్మప్రక్కన పక్కవేసి పడుకోనిదే నిద్ర రాదు. అందుకని “నువ్వో” అన్నాను. “ఎన్నిమిదిన్నరకే సన్నుకూడా పడుకో మంటా వేమిటిరా? నీకు నిద్రవస్తే పడుకో, నేను రాను.... లేకపోతే చదువుకో” అన్నది.

నిద్ర ముంచుకువస్తోంది. కాని పైకి వెళ్ళి పడుకోవడము భయం. సాయంత్రం అమ్మమ్మచెప్పిన దయ్యముకథ యింకా తలలో మెదులుతునేవుంది. ఇలా మెల్లిగా ఒక్కొక్క మెట్టెక్కి పైకిపోయి, దీపము పెట్టి పడుకోన్నాను....

రాత్రి మెలకువొచ్చింది. దాహమేసింది. అమ్మకోసం ప్రక్కన చూచాను. అమ్మ లేదు సరిగదా మంచం కూడాలేదు. గుండె గతుక్కుమన్నది. పర్వమింకా కురుస్తునే ఉన్నదని తెలుసుకోన్నాను. అమ్మ గది లోలేదు. భయమేసింది. దీనికిలేదు దీపం కూడా అరిపోయింది. “మంచినిళ్ళు ఎలా చెరుకుతాయి?” అని అటుఇటుచూశాను....

చూడగానే గోడవద్ద ఎవరో నిలుచుని
పున్నట్లు కనిపించింది. ఇంకా కొంచెము
సరిగ్గా చూచాను చీకట్లో

చేతులుచాచుకొని ఎవరో గాలిలో,
పాదాలు భూమికి అంటనియకుండ
నుంచునివున్నారు. నాకేసిచూచి నవ్వు
తూన్నట్లుగా కనిపించింది. పాదాలులేవు,
హస్తాలులేని మనిషి.... కాదు దయ్యము;
నాకేసిచూస్తూ నవ్వుతూ, చేతులుచాచి
నన్ను రమ్మంటుంది. 'అమ్మా' అని కేక
వేదామనుకొన్నాను నోరెండిపోయింది....
వణుకుతున్నాను.

గాలివేసింది. దానితో మహా కదిలింది
దయ్యం. చేతులు మరింత దగ్గిరికిచాచి
నన్ను మంచంమీదినుంచి ఎత్తుగాపోయిం
ది. భయంతో దానిచేతుల కందకుండా
మంచంమీద జరిగిజరిగి "దభేలు"మని
మంచంమీదనుంచి వడ్డాను.... 'ఏరా చిట్టి?'
అని గాబరాగా అడిగినాడు. ఎవరు? మా
అన్నరామం. "ఎవ్వడు వచ్చాడురా"
అనుకొన్నాను. అన్నయ్య నన్ను ఎత్తుకొని
మంచంమీద వదులొకెట్టి "ఏమిటి?" అని
అదుర్దాగా అడిగేడు.

"దయ్యం!" అనిమాత్రం చెప్పగలిగేను.

"ఏది?" అని నవ్వుతూ దీపమేకా
డన్నయ్య దయ్యంపన్ని గతకేసిచూచాను.
అన్నయ్య పంట్లాము, కొటు, హేటు,
కొయ్యకు తగిలించివున్నాను.

అన్నయ్య రాత్రి 9 గంటలబంధిలో
వచ్చాడట. ఆసంగతి నాకు తెలియదు.
వచ్చి. నే పడుకొన్నగదిలో చీలకు తన
నూటు తగిలించి. గదిలో గాలివస్తుందని,
అమ్మబదులు మంచంమీదపడుకొన్నాడు.
కాబట్టి అమ్మ క్రిందగదిలో నెడపోయింది.
ఇదంతా నాకు తెలియదు. కాబట్టి అమ్మ
లేని సమయంచూచి దయ్యం నన్ను తీసు
కెళ్ళడానికి వచ్చిందని భయపడ్డాను.

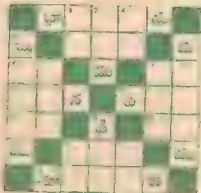
నేనేమీ మాట్లాడకుండా ఆ బట్టలకేసి
చూస్తుండడముచూచి అన్నయ్య "ఇదేనా
దయ్యం" అని నవ్వుతూ. అన్నయ్యతోపాటు
నేనుకూడా నవ్వేను....

అద్వైతము, అమ్మైతము :

మీరు పెద్దవాళ్ళనహాయం లేకుండా సొంతంగా ఆలోచించి ఈ వజిలు వూర్తి చేయాలి మహా. అలా వూర్తిచేసి 12 పేజీలో ఉన్న జవాబుతో సరిమాచుకొండి. ఒక్క తప్పుకూడా లేకపోతే మీకు పది మార్కులు. ఒక తప్పుంటే ఆరు మార్కులు. రెండు తప్పులుంటే నాలుగు మార్కులు. మూడు తప్పులుంటే రెండుమార్కులు. నాలుగుగాని అంతకుమించిగాని తప్పులుంటే మాత్రం బండినున్నా వచ్చినదే.

పోతే, దీన్ని పూర్తిచేసేవద్దతి మీకు తెలుసునా? ! నెంబరు అడ్డంలో ఐదు అక్షరాలు వుండాలి. ఆధారములలో “మనదేశస్తుడు” అని వుండ, దానికి ఐదు అక్షరాల మాట ఏమైయుండాలి అని ఆలోచించాలి. ‘భా’ ‘డు’ ఇచ్చివున్నవి. మిగతా మూడు అక్షరాలు నింపిచూడండి.

అలాగే 2 నెలలు నిలుపు రెండు అక్షరాలు వుండాలి. ఆధారములలో 'సూర్యుడు' అని వుండి, దానిని వెతకటానికి సూర్యుడు పేర్లు ఏమిటా అని ఆలోచించి పూర్తిచెయ్యండి. అట్లాగే తరిమ్మా గళ్లు పూర్తిచేసి మీ మార్కులు నాకుచెప్పండి.

ఆధారములు

అధ్యము :

1. మనదేశస్థుడు.
6. వైరాగ్యము.
8. భూమి.
10. సగము.
11. ముక్కుతో చూచేది.
12. ఒక చిన్న జంతువు
13. ముర (తలక్రిందుగా).
15. కథ.
16. ఆడపిల్ల.
18. 180.

నిలువు :

2. సూర్యుడు.
3. ఒడ్డు.
4. ఉపాయము.
5. ఒకవారముపేరు.
7. నవరత్నములలో ఒకటి.
9. కొన్ని కాయలలో ఉండేది.
10. కోడము.
14. యోగివేమన...చూశారా?
16. దారి.
17. బెకబెక లాడునది.

40 వ పేజీలోని చిక్కుబొమ్మకి జవాబు మంగలి కోడిచేత కూర వేయించ దలచుకున్న వ్వుడు పొదిలోనుంచి అద్దంతీసి చూపేవాడు. అద్దంలో కోడినిచూసి కోడిపుంజ కూరవేసేది.

చందమామ

పోటివ్యాసం

క్రిందటినెల పోటీ వ్యాసాలలో మొదటి విహమతిపొందిన "అరాత్రి" అనే కథ ఈ నందికలో వేళాము. దీన్ని వ్రాసింది, యన్, జయ, రామరావుపేట, కాకినాడ.

రెండవవిహమతి "గంగులు కథ" అనే కల్పనాకథకు యిచ్చాము. దీన్ని వ్రాసింది, బొద్దా ప్రసన్నకుమారి, దుర్గాడ. ఈకథ నవంబరు 'చందమామ'లో ప్రకటిస్తాము.

మూడవవిహమతి నిర్ణయంకూడా వచ్చే నందికలో ప్రకటిస్తాము.

నంచాలకుడు :

చందమామ

స్వీకారము :

బొలబంధు

"బాలబంధు" కొత్త పిల్లల మానసశ్రీక, చక్కనిబొమ్మలతో మంచి రచనలతో సైన్డెం బరులో వెలువడింది. వెల 0.2-0. బాలబంధు తెలుగునాట బాగా ప్రచారం కావాలని మా కోరిక. చిరునామా: 381, ఆంధర్పన్ వీధి, మద్రాసు 1.

హిందూ క్రైస్తవ

అందోనిక

ఇండియా సర్వీస్ లిమిటెడ్

నెల్లూరు

కాళహస్తి

మద్రాసు

ఈస్ట్ అండ్ వెస్ట్

ఇన్నూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్, బొంబాయి.

[1913 లో స్థాపన]

ప్రధాన కార్యాలయం :

‘ఈస్ట్ అండ్ వెస్ట్ బిల్డింగ్’, పోర్టు, బొంబాయి.

33 సంవత్సరాలుగా దేశవేషదేస్తూ జాతీయోన్మతి పెంపొందిస్తూ ఉన్న ప్రముఖ లాభశీయ శీఘ్రసంస్థ.

అధికంగా సుస్థిరమై, పాంపీర్లతోనూ, ఏజంట్లతోనూ వ్యవహరించుటలో కంప్యూటరీ పేరెమిక్లగవ్వ వంధ.

1944 లో జరిగిన అతవపువ్యాపారం కోటిరూపాయలు మించింది. తరువైవలువంటిన్ని, వలుతువరి కరిగవలువంటిన్ని వ్యక్తులు ఏజంట్లకొనుట దరఖాస్తులు పెట్టుకోవచ్చును.

శ్రీ. జె. యస్. రెడ్డి వివరాలు: శ్రీ వి. ఎ. వాగరెడ్డి
(బాంబాయి పెక్రటరీ, రిట్ ఏజంట్,

377, ఎ క్లస్ నే డ్. ★ రాయల్టీను ఏరియా,
మద్రాసు. విక్టోరియాపేట, ఆదోవి.

శ్రీ యస్. మల్లికార్జునరావు, అగ్లనైటింగ్ పెక్రటరీ, బెలవాడ.

ఆంధ్రజ్యోతి

దీపావళి సంచిక

గమనిక

ఆంధ్రజ్యోతి ప్రత్యేకసంచిక వెలువడి నప్పుడల్లా ముందుగా మా ఏజెంట్ల దగ్గర ఆర్డరివ్వని పాఠకులనేకులు ఆకాభంగం చెందుతున్నారు. కాబట్టి వెంటనే మీ కాపీకొరకు మీ సమీపంలో ఉండే, ఏజెంట్లు ఆర్డరిచ్చి ఉంచండి.

ఆంధ్రజ్యోతి నవంబరు సంచిక దీపావళి ప్రత్యేక సంచికగా వెలువడుతుంది. రెట్టంపుపేజీలతో, త్రివర్ణచిత్రాలతో, అనేక సాధారణ చిత్రాలతో, ప్రత్యేకకథలతో, వ్యాసాలతో సర్వాలంకార సమన్వితంగా నవంబరున వెలువడుతుంది.

వెల రూపాయి

ఆంధ్రజ్యోతి కార్యాలయం

37 అచారప్పనగర్ - మద్రాసు 1

(3) దుఃఖరసం

ఈ మూడు ఫోటోలు మార్క్స్ బార్న్ ఫ్రే టీసినవి.

చందమామ

దీపావళికి ఎక్కువ అందచందాలతో,
ఆర్థు కాగితాల మీద మూడురంగుల
చిత్రాలతో ముచ్చటగా వెలువడుతుంది.

సంచిక ధర మామూలు ఆరణాలే
మీ కాపీకి ముందుగానే విజెంటుతో చెప్పి ఉంచండి.

Chandamama Oct. '47

Photographed by Marcus Bartley

(2) విరసం

అంతర్జాతీయ చలనచిత్ర ప్రదర్శనోత్సవములలో
ప్రదర్శించుటకు భారతదేశము తరపున
ఎన్నుకొబడిన ఏకైక తెలుగు చిత్రము

వాహినివారి

స్వర్ణసేమ

ఆంధ్రదేశ ముఖ్యకేంద్రములలో
త్వరలో మరల ప్రదర్శింపబడునున్నది.